

ĐỖ XUÂN THẢO - PHAN THỊ HỒ ĐIỆP

CHIẾN THUẬT viết văn

Tiểu học Tập 2

Cách viết câu chuyện như một nhà văn nhí

NHÀ XUẤT BẢN ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

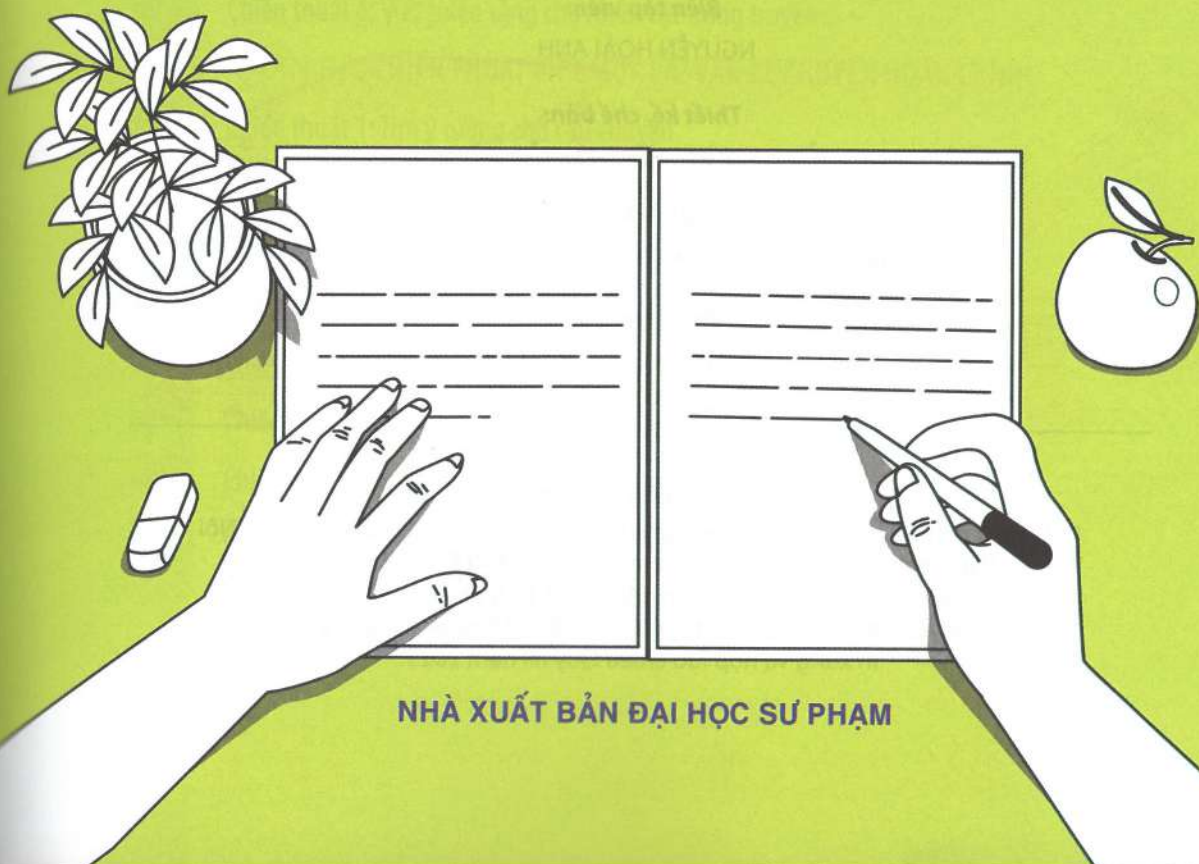

ĐỖ XUÂN THẢO – PHAN THỊ HỒ ĐIỆP

CHIẾN THUẬT VIẾT VĂN TIỂU HỌC

TẬP 2

(Cách viết câu chuyện như một nhà văn nhí)

NHÀ XUẤT BẢN ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

NHÀ XUẤT BẢN ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

Địa chỉ: Tầng 6, Tòa nhà số 128 đường Xuân Thủy, quận Cầu Giấy, TP. Hà Nội

Điện thoại: 024.37547735 | Email: nxb@hnue.edu.vn | Website: www.nxbdhsp.edu.vn

CHIẾN THUẬT VIẾT VĂN TIỂU HỌC – TẬP 2

(Cách viết câu chuyện như một nhà văn nhí)

ĐỖ XUÂN THẢO – PHAN THỊ HỒ ĐIỆP

Bản quyền xuất bản thuộc về Nhà xuất bản Đại học Sư phạm.
Mọi hình thức sao chép toàn bộ hay một phần hoặc các hình thức phát hành
mà không có sự cho phép trước bằng văn bản
của Nhà xuất bản Đại học Sư phạm đều là vi phạm pháp luật.

Chúng tôi luôn mong muốn nhận được những ý kiến đóng góp của quý vị độc giả
để sách ngày càng hoàn thiện hơn. Mọi góp ý về sách, liên hệ về bản thảo và dịch vụ bản quyền
xin vui lòng gửi về địa chỉ email: nxb@hnue.edu.vn

Chịu trách nhiệm xuất bản:

Giám đốc – Tổng biên tập: NGUYỄN BÁ CƯỜNG

Chịu trách nhiệm nội dung:

Phó Tổng biên tập: ỨNG QUỐC CHÍNH

Biên tập viên:

NGUYỄN HOÀI ANH

Thiết kế, chế bản:

NGUYỄN THỊ NGỌC HÀ – NGUYỄN ĐỨC HUY

Minh họa:

ĐỖ THỊ KHÁNH CHI – LÊ TRUNG NGHĨA – NGUYỄN THỊ NGỌC HÀ

Trình bày bìa:

ĐỖ THỊ KHÁNH CHI – LÊ TRUNG NGHĨA

ISBN 978-604-373-701-1

In 1.000 cuốn, khổ 19 x 26,5cm, tại Công ty Cổ phần In và Văn hoá phẩm Hà Nội

Địa chỉ: thôn An Hạ – xã An Thượng – huyện Hoài Đức – TP. Hà Nội

Số xác nhận đăng ký xuất bản: 101-2023/CXBIPH/110-02/ĐHSP

Quyết định xuất bản số: 1258/QĐ-NXBĐHSP ngày 04/8/2023

In xong và nộp lưu chiểu Quý III năm 2023.

MỤC LỤC

- 4 **LỜI NÓI ĐẦU**
- 6 **PHẦN MỘT. CHIẾN THUẬT VIẾT CÂU, ĐOẠN VĂN KỂ CHUYỆN THEO TRANH/ ẢNH**
- 6 1. Viết như thế nào?
- 6 2. Các chiến thuật viết câu, đoạn văn kể chuyện theo tranh/ ảnh
- 6 Chiến thuật 1: Viết câu, đoạn văn kể chuyện theo gợi ý từ một bức tranh/ ảnh
- 25 Chiến thuật 2: Viết câu, đoạn văn kể chuyện theo gợi ý từ việc liên kết các bức tranh/ ảnh
- 33 **PHẦN HAI. CHIẾN THUẬT VIẾT CÁC YẾU TỐ CẤU THÀNH CÂU CHUYỆN**
- CHUẨN BỊ CHO VIỆC VIẾT BÀI VĂN KỂ CHUYỆN HOÀN CHỈNH**
- 33 Chiến thuật 1: Viết thư cho nhân vật trong câu chuyện yêu thích
- 39 Chiến thuật 2: Tạo một “áp phích mắt”
- 41 Chiến thuật 3: Nhân vật shopping
- 44 Chiến thuật 4: Viết thông báo về một sự kiện câu chuyện yêu thích
- 47 Chiến thuật 5: Ghi chú cho nhân vật và sự kiện trong truyện
- 49 Chiến thuật 6: Viết thiệp tặng cho nhân vật trong truyện
- 53 **PHẦN BA. CHIẾN THUẬT VIẾT MỘT BÀI VĂN KỂ CHUYỆN HOÀN CHỈNH**
- 53 Chiến thuật 1: Tìm ý tưởng cho câu chuyện
- 57 Chiến thuật 2: Phát triển ý tưởng
- 59 Chiến thuật 3: Phát triển nhân vật của câu chuyện
- 60 Chiến thuật 4: Viết lời thoại cho nhân vật
- 63 Chiến thuật 5: Viết “bảng phân cảnh” cho câu chuyện
- 66 Chiến thuật 6: Viết phần mở đầu câu chuyện
- 68 Chiến thuật 7: Viết phần nội dung câu chuyện
- 91 Chiến thuật 8: Viết phần kết thúc câu chuyện

LỜI NÓI ĐẦU

“Tôi đến từ một dân tộc thiểu số. Thay vì kết hôn sớm, tôi chọn đi học. Nếu tôi làm được, bạn cũng làm được...” – Đã từng có nhiều ngày liên tục, trên các trang mạng xã hội, thông điệp ấy đã được truyền đi rộng rãi. Và mọi người bắt đầu viết câu chuyện của riêng mình với các cụm từ: *Tôi là/ Tôi đến từ... Thay vì... tôi đã...*, và kết luận: “Tôi làm được, bạn cũng làm được”.

Em thân mến! Em có biết về thông điệp và trào lưu nói trên không? Thông điệp ấy đến từ H’Hen Niê – cô hoa hậu mang vẻ đẹp khoẻ khoắn, duyên dáng của núi rừng Tây Nguyên. Thay vì phải nói rất nhiều về cuộc đời mình, cô đã chọn kể lại câu chuyện thật độc đáo theo cách của riêng mình. Câu chuyện ấy đã chinh phục và truyền cảm hứng cho rất nhiều người.

Từ câu chuyện của hoa hậu H’Hen Niê, em có thấy: *Biết kể và viết lại câu chuyện về mình, về thế giới xung quanh mình một cách giản dị sẽ là điều tuyệt diệu không em?* Những câu chuyện luôn có sẵn. Những câu chuyện luôn ở đâu đó quanh em. Những câu chuyện đang chờ em nhìn ngắm, quan sát và bắt đầu ngòi xuống, sắp xếp ý rồi KỂ và VIẾT... Bởi vậy, có lẽ không có thể loại nào mà lại phù hợp và dễ dàng với tất cả mọi người, tất cả trẻ em như Kể chuyện và viết văn Kể chuyện.

Một buổi trưa mùa hè râm ran tiếng ve, một bình minh xào xạc tiếng chim hay một hoàng hôn náo náo miến kí ức; một chùm quả ngọt đến say mê, một con mèo lười biếng, một chú cún ham ăn, cây hoa ông trồng, giàn trâu bà chăm,... tất cả đều ẩn chứa những câu chuyện dễ thương, đáng yêu và thật ngọt ngào.

Nhưng em sẽ nói: “Ồ! Chúng giống như một “căn phòng bí mật” ấy, nhìn vào chỉ thấy tối thui và em không biết bắt đầu viết thế nào cho hấp dẫn”.

Em đừng lo, “chìa khoá” nằm trong tay em khi em cầm cuốn sách **Chiến thuật viết văn tiểu học – Tập 2 (Cách viết câu chuyện như một nhà văn nhí)** này. Cuốn sách sẽ chỉ cho em cách để có thể “dạo chơi” trong những “căn phòng bí mật” đó và khám phá ra niềm vui ngập tràn cùng bao điều kì diệu.

Dưới đây là 10 “chìa khoá” trong số rất nhiều “chìa khoá” quan trọng có trong cuốn sách:

1. Cách viết minh hoạ cho một bức tranh
2. Cách sử dụng bức tranh để viết thành câu chuyện nhỏ
3. Cách liên kết các bức tranh để viết truyện và ngược lại
4. Cách tìm ý tưởng cho một câu chuyện
5. Cách “đạo chơi” cùng nhân vật trong câu chuyện
6. Cách kết nối các chi tiết để viết lại nội dung câu chuyện hoặc tự “sáng tác” câu chuyện theo cách hiểu của mình
7. Cách làm thế nào để có thể viết câu chuyện một cách cuốn hút
8. Cách làm thế nào để kết thúc câu chuyện một cách bất ngờ, hấp dẫn
9. Cách viết lời thoại cho nhân vật
10. Cách sử dụng các sơ đồ, bảng biểu để viết từng phần của câu chuyện

Chà, đến đây thì em có thể thở phào rồi vì em đang sở hữu những cách thức vô cùng hiệu quả để tạo ra một câu chuyện.

Em thân mến, bây giờ thì em hãy đọc đoạn dưới đây:

Có một chú voi hay quên. Ngày hôm sau là sinh nhật người bạn thân của chú, để tự nhắc nhở mình, chú voi đã buộc lên trước cửa nhà một dải ruy băng màu đỏ.

Sáng hôm sau tỉnh dậy, chú nhìn dải ruy băng và chắc chắn rằng, dải ruy băng sẽ nhắc mình một việc gì đó dù chú tuyệt nhiên không nhớ ra việc ấy là gì. Vì thế, chú chạy ào sang nhà người bạn thân.

– Ôi, thật mừng là cậu đã đến đúng hẹn, cậu không quên sinh nhật tớ! – Người bạn reo lên mừng rỡ.

Và chú voi hay quên đã dự tiệc sinh nhật của bạn mình trong niềm vui rộn ràng.

Các em thân mến, cuốn sách **Chiến thuật viết văn tiểu học – Tập 2 (Cách viết câu chuyện như một nhà văn nhí)** sẽ tặng em những “dải ruy băng màu đỏ”. Mỗi dải ruy băng sẽ nhắc các em nhớ rằng, các em hoàn toàn có thể được tham gia vào “bữa tiệc” của từ ngữ, của nội dung các câu chuyện kể hấp dẫn, của niềm vui khám phá,... và của những điều tuyệt vời trong trí tưởng tượng trẻ thơ bay bổng, diệu kì. Dù các em có là “chú voi đáng trí”.

Thân chào và hẹn gặp các em trong **Chiến thuật viết văn tiểu học – Tập 2 (Cách viết câu chuyện như một nhà văn nhí)** nhé!

CHIẾN THUẬT VIẾT CÂU, ĐOẠN VĂN KỂ CHUYỆN THEO TRANH/ ẢNH

1 Viết như thế nào?

1.1. Khi quan sát tranh/ ảnh, em tập trung vào những chú ý sau:

- Nhân vật (các nhân vật) trong tranh/ ảnh là ai? (Con gì? Vật gì? Sự việc gì?)
- Nhân vật (các nhân vật) trong tranh/ ảnh đang ở đâu?
- Nhân vật (các nhân vật) trong tranh/ ảnh đang làm gì?
- Điểm dễ nhận ra nhất, rõ nhất trong tranh/ ảnh là gì?
- Điều gì trong tranh/ ảnh khiến em ấn tượng?
- Bức tranh/ ảnh (các bức tranh/ ảnh) thể hiện điều gì?

1.2. Khi đọc gợi ý, em cần:

- Đọc hiểu nội dung câu/ đoạn văn hoặc bài gợi ý (để đảm bảo tích hợp giữa đọc hiểu và viết sáng tạo, có thể trả lời các câu hỏi đọc hiểu trước khi viết).
- Viết câu/ đoạn văn (chú ý đảm bảo liên kết giữa các câu) trên cơ sở hiểu nội dung câu/ đoạn văn hoặc bài gợi ý.

2 Các chiến thuật viết câu, đoạn văn kể chuyện theo tranh/ ảnh

Dựa vào cấp độ của tư duy, việc viết văn kể chuyện theo tranh/ ảnh có thể triển khai như sau:

Chiến thuật 1

Viết câu, đoạn văn kể chuyện theo gợi ý từ một bức tranh/ ảnh

Kiểu 1 Viết câu kể theo tranh dựa vào các từ khoá

Gợi ý

Ở kiểu này, mỗi tranh sẽ có một vài từ khoá. Em chỉ cần quan sát bức tranh và dùng từ khoá để đặt câu.

- Nhìn vào các từ cho trước và so sánh với hình ảnh xem những từ đó thể hiện điều gì, cần thêm từ nào khác để tạo thành câu hoặc làm cho câu hay hơn.
- Từ khoá được viết hoa thì đó có thể là tên riêng (tên người, tên địa danh,... trong tranh) hoặc là từ đứng đầu câu.
- Từ khoá có dấu chấm đứng sau là từ đứng cuối cùng trong câu.

Ví dụ:

ôm/ vuốt ve

chú chó

Bin

Mẫu: Bin đang ôm/ vuốt ve một chú chó (xinh xắn/ dễ thương,...).

Thực hành

Em hãy thực hành viết câu với các bức tranh dưới đây.

Hoa

Bạn

đọc sách.

.....
.....

Dòng sông

uốn mình

đồng lúa

.....
.....

Chú chim

đậu

ngậm

bông hoa hồng.

.....
.....

Kiểu 2

Quan sát tranh, điền từ/ cụm từ hoặc câu theo mẫu

Gợi ý

- Điền từ/ cụm từ vào chỗ trống: từ chỉ sự vật, ví dụ: *Tôi nhìn thấy ...: chú mèo/ cái lá/ con sông/ cây cầu/...*; từ nêu hoạt động, ví dụ: *Chú chó đang ...: gặm xương/ chạy/ nô đùa/ chơi trốn tìm/...*; từ nêu đặc điểm, ví dụ: *Đó là một chú mèo ...: lười/ vui vẻ/ hạnh phúc/ béo/...*
- Điền một bộ phận của câu hoặc vế câu, ví dụ: *Chú mèo lười ...: đang nằm sưởi nắng/ đang ngủ dưới hiên nhà/...*
- Điền từ/ cụm từ dựa vào gợi ý từ phần vẫn của từ (hoặc của từ thuộc cụm từ) cần điền. Em cần tìm từ có vẫn đó để điền, ví dụ: *Một chú mèo đang ...úc: thức dậy/ tức giận/ bực mình/ nhức mũi/...*

Thực hành

Em hãy quan sát tranh và viết đoạn văn ngắn theo mẫu.

Mẫu:

Tôi nhìn thấy một chú chó. Chú chó đang đứng ở sân sưởi nắng (đang thè lưỡi/ nhìn chăm chú/ ...). Đó là một chú chó vui vẻ (dễ thương/ xinh xắn/ đáng yêu/ ...). Chú chó ấy có cái đầu ...o (to/ tròn vo).

Chú vịt

.....

.....

.....

Chú cá vàng

Chú mèo

Kiểu 3

Quan sát tranh, viết đoạn giới thiệu nhân vật theo mẫu

Gợi ý

Em hãy quan sát tranh và đọc các câu giới thiệu dưới đây.

Đây là bạn An. Bạn An tóc ngắn và rất hay cười.

Đây là bạn Bình. Bạn Bình tóc xoăn. Bình hay đeo ba lô màu nâu. Bình thường ăn mặc rất bảnh bao.

Đây là bạn Nam. Nam rất hài hước. Nam cũng hay có những sáng kiến độc đáo. Nam thích mặc quần đùi và áo phông.

Thực hành

Em hãy vẽ tranh và viết từ 2 – 3 câu kể về một bạn trong lớp em.

Handwriting practice area with five horizontal dotted lines on a pink background.

Large empty rectangular area with a dashed red border for drawing.

Kiểu 4

Quan sát tranh, viết đoạn giới thiệu nhân vật theo chủ đề

Gợi ý

Đây là kiểu bài yêu cầu quan sát tranh và tìm ra các nhân vật để viết câu kể về mỗi nhân vật đó. Để các câu văn có sự liên kết, em cần chú ý:

- Có một câu để giới thiệu về bức tranh (ví dụ: Bức tranh có chủ đề là gì? Bức tranh vẽ về cái gì?).
- Tiếp theo là các câu kể về những nhân vật trong tranh. Em có thể nhập vai người kể là chính em hoặc là người quan sát để giới thiệu thay cho nhân vật chính trong tranh, có thể sử dụng các từ ngữ như: *ở giữa, ngoài cùng, bên cạnh, đằng sau, đằng trước,...* hoặc *đầu tiên là, cạnh đó là, và, còn,...*

Ví dụ:

Em hãy quan sát bức tranh bên và thực hiện các yêu cầu dưới đây.

- Viết đoạn văn từ 4 – 6 câu kể về bức tranh.
- Đặt tên cho bức tranh.

Mẫu:

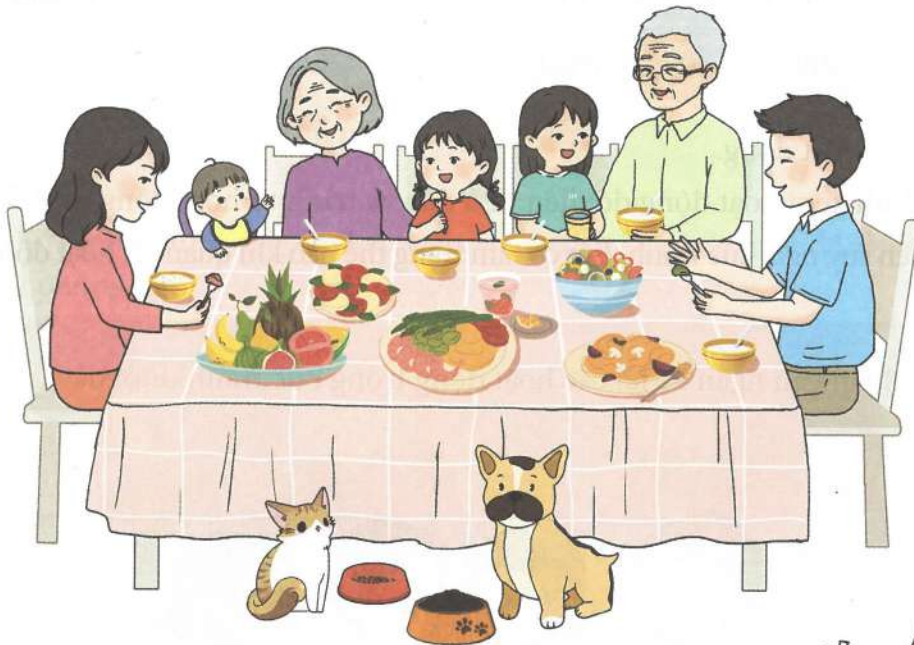
Đây là bức tranh gia đình em. Gia đình em có ông bà nội, bố mẹ và ba anh em em. Ông bà đứng ở ngoài cùng. Ông bà đã già, cả hai đều đeo kính và tóc thì bạc trắng. Bố mẹ đứng ở giữa. Bố cao nhất nhà. Mẹ bé bé Mỡ – em trai út của em. Cái Đậu – em gái em mặc váy màu hồng, mắt nhắm tít lại trông thật dễ thương.

Tên bức tranh có thể là: *Bức tranh gia đình, Mái ấm gia đình, Gia đình em,...*

Thực hành

Em hãy quan sát bức tranh và viết từ 4 – 5 câu kể về bức tranh đó.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Kiểu 5

Viết các câu kể đối với bức tranh/ ảnh có nhiều hoạt động

Gợi ý

Đây là kiểu bài yêu cầu quan sát tranh và tìm ra các hoạt động của nhân vật trong tranh, sau đó kể về những hoạt động ấy. Để các câu có sự liên kết, em cần chú ý:

- Có một câu để giới thiệu về bức tranh (ví dụ: Bức tranh có chủ đề là gì? Bức tranh vẽ về cái gì?).
- Tiếp theo là các câu miêu tả hoạt động của nhân vật trong tranh, có thể sử dụng các từ ngữ như: ở giữa, bên ngoài, bên cạnh, đằng sau, đằng trước,... hoặc đầu tiên là, tiếp theo, sau đó, cạnh đó, trong đó,... hoặc và, còn, nhưng, với, tuy nhiên,...

Để miêu tả một hoạt động, em cần:

1. Nêu tên hoạt động.
2. Xác định xem hoạt động đó diễn ra ở đâu và trình tự hoạt động như thế nào.
3. Nêu lên suy nghĩ của mình. Em có tâm trạng thế nào khi quan sát hoạt động đó?

Ví dụ 1:

Viết một đoạn văn ngắn kể lại các hoạt động trong bức tranh dưới đây.

Mẫu:

Đây là bức tranh kể về một bữa tiệc sinh nhật. Ở giữa là bạn nhỏ đội mũ giấy. Bạn là chủ nhân của bữa tiệc. Bạn đang chuẩn bị thổi nến. Cạnh đó, mọi người đang chăm chú theo dõi. Ai cũng cầm trên tay món quà mình đã chuẩn bị để tặng cho bạn nhỏ. Tiếp sau mục thổi nến sẽ là màn tặng quà. Và ai nấy đều cảm thấy vui vẻ.

Ví dụ 2:

Với bức tranh bên, các câu kể về các hoạt động trong bức tranh có thể là:

- Đây là một bữa tiệc sinh nhật rất vui vẻ.
- Các bạn nhỏ đang vô cùng háo hức khi xem chú hề biểu diễn.
- Chú hề có quần áo và đầu tóc sặc sỡ.
- Chú hề đang cầm chùm bóng bay nhiều màu.
- Có vẻ chú đang chuẩn bị biểu diễn một tiết mục ảo thuật gì đó.
- Các bạn nhỏ mãi chú ý vào chú hề đến nỗi quên cả ăn bánh sinh nhật.

Ví dụ 3:

Dựa vào bức tranh dưới đây, em hãy viết đoạn văn kể về một hoạt động em thường làm trong phòng ngủ.

Mẫu:

Vào mỗi buổi tối, trước khi đi ngủ, em thích nhất là được nghe mẹ đọc truyện. Trên chiếc giường ngủ bé xinh, mẹ ngồi cạnh em rồi nhẹ nhàng lật từng trang sách. Và mẹ bắt đầu đọc ngân nga. Trăng, sao như cũng muốn ghé vào để nghe mẹ đọc truyện. Cả chú gấu trên tủ cũng im lặng lắng nghe. Mỗi câu chuyện như mở ra trước mắt em một vùng đất mới với bao điều hấp dẫn. Và ngoài kia, hình như mặt trăng cũng đã bắt đầu đi ngủ rồi...

Thực hành

Bài 1. Dựa vào bức tranh dưới đây, em hãy viết đoạn văn kể về một hoạt động em thường làm trong phòng khách.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Bài 2. Em hãy viết đoạn văn ngắn kể về hoạt động của các nhân vật trong mỗi bức tranh sau:

a)

.....

.....

.....

.....

b)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Kiểu 6

Viết câu kể theo tranh/ ảnh với những yêu cầu cụ thể về nghệ thuật viết sáng tạo

Đây là cấp độ khó hơn so với Kiểu 5. Trong cấp độ này, đề bài sẽ đưa ra một bức tranh kèm theo những yêu cầu về cách viết. Kiểu này có thể có các dạng sau:

Dạng 1

Quan sát tranh, thêm từ ngữ miêu tả cho đoạn văn hấp dẫn hơn

Gợi ý

Trên cơ sở một đoạn trần thuật cho trước, nhiệm vụ của học sinh là thêm các từ ngữ miêu tả (từ chỉ đặc điểm, hoạt động; từ láy; từ tượng thanh, tượng hình;...) để làm cho đoạn văn sinh động, tạo sự hấp dẫn, lôi cuốn.

Ví dụ:

Hãy so sánh hai cách viết dưới đây.

(1) Một nàng tiên bay xuống làng Gnome. Nhưng một con rồng lao ra cản đường. Và bỗng nhiên, một chàng trai từ trong rừng bước ra.

(2) Một nàng tiên *duyên dáng/ thướt tha/...* bay xuống làng Gnome. Nhưng một con rồng *to lớn* và *hung tợn* đã lao ra cản đường. Và bỗng nhiên, một chàng trai *cường tráng/ mạnh mẽ* từ trong rừng bước ra.

Dạng 2

Quan sát tranh, viết đoạn kể với những yêu cầu cụ thể về nghệ thuật viết

Gợi ý

Một đoạn văn được coi là sáng tạo ở mức cao khi em “cài” được vào đó các yêu cầu về nghệ thuật viết đã đặt ra ở đề bài, trong đó các yêu cầu thông thường có thể là:

- Có câu giới thiệu đoạn là một câu (hoặc đoạn, bài) hát/ câu (hoặc đoạn) thơ/ câu đố/ ...
- Có sử dụng ít nhất một câu so sánh/ nhân hoá.
- Có dùng ít nhất 2 - 3 từ tượng thanh/ tượng hình (hoặc từ láy; từ có tính biểu cảm, gợi tả,...).
- Có thể có câu nêu nhận xét hoặc bày tỏ cảm xúc về nhân vật, sự việc,... hoặc về cả nội dung bức tranh.

Để miêu tả một hoạt động, em cần:

1. Quan sát tranh, viết các câu miêu tả thông thường.
2. Thay đổi, chỉnh sửa/ thêm bớt các câu để phù hợp với yêu cầu đề ra.

Ví dụ:

Hãy kể về bức tranh dưới đây, trong đó có:

- + Câu giới thiệu là một câu hát.
- + Một câu sử dụng biện pháp tu từ nhân hoá.
- + Một câu sử dụng biện pháp tu từ so sánh.
- + Câu kết nêu cảm xúc của bản thân.

Mẫu:

“Chiếc đèn ông sao, sao năm cánh tươi màu. Cán đây rất dài, cán cao quá đầu...”

Làm đèn ông sao vui cực, các bạn cứ nhìn tranh mà xem. Các bạn nhỏ ngồi bệt trên sân và đang cùng nhau làm những chiếc đèn ông sao, đèn cá trắm, đèn kéo quân đủ màu sắc.

Một bạn nhỏ cầm chiếc đèn cá trắm cười sáng khoái. Chú cá trắm có vẻ lạ lắm không hiểu sao mình lại được bay trên bầu trời thế này. Một bạn khác đang hoàn thiện chiếc đèn ông sao, khuôn mặt căng thẳng như một nghệ nhân đầy trách nhiệm với công việc. Các bạn khác ngồi vây xung quanh. Ai cũng háo hức, vui vẻ.

Trên trời, trăng tròn và sáng vàng vặc như một chiếc đĩa khổng lồ. Cây cối rì rầm nói chuyện và tự hỏi, không biết bây giờ đang là ban đêm hay ban ngày.

Ngắm nhìn tranh mê mải, em cũng chỉ muốn được ngồi trên sân cùng các bạn và tạo ra những chiếc đèn xinh xắn, dễ thương như thế.

Thực hành

Bài 1. Quan sát tranh và đọc đoạn văn dưới đây.

Xuân về. Chim hót trên cành. Trăm hoa đua nở. Trời trải nắng vàng. Chúng em được cô giáo cho đi chơi công viên, vui ơi là vui...

Em hãy viết lại đoạn văn trên bằng cách thêm các từ ngữ (các từ chỉ đặc điểm, hoạt động; từ láy; từ tượng thanh, tượng hình;...) để đoạn văn sinh động, tạo sự hấp dẫn, lôi cuốn hơn.

.....

.....

.....

.....

Bài 2. Hãy viết đoạn kể về bức tranh ở bên với những yêu cầu:

- Có câu giới thiệu đoạn là một câu (hoặc đoạn, bài) hát/ câu (hoặc đoạn) thơ/ câu đố/ ...
- Có câu sử dụng biện pháp tu từ so sánh.
- Có câu sử dụng biện pháp tu từ nhân hoá.
- Có sử dụng từ láy hoặc (và) những từ gợi tả màu sắc.
- Có câu kết nêu cảm xúc của cá nhân người viết.

A large light blue writing area with a dashed line and arrow pointing to the right, and several horizontal dotted lines for writing.

Kiểu 7

Quan sát tranh và đoạn/ bài gợi dẫn, viết câu/ đoạn văn dựa vào liên tưởng, tưởng tượng

Gợi ý

Để thực hiện được bài tập này, em cần:

- Quan sát tranh, đọc hiểu đoạn văn hoặc những câu gợi dẫn đi kèm.
- Từ nội dung tranh hoặc (và) những gợi ý, hình dung ra nội dung sẽ viết (nếu yêu cầu viết đoạn cần đảm bảo sự liên kết giữa các câu).
- Huy động vốn từ và sự liên tưởng để lựa chọn cách diễn đạt hấp dẫn nhất.

Ví dụ:

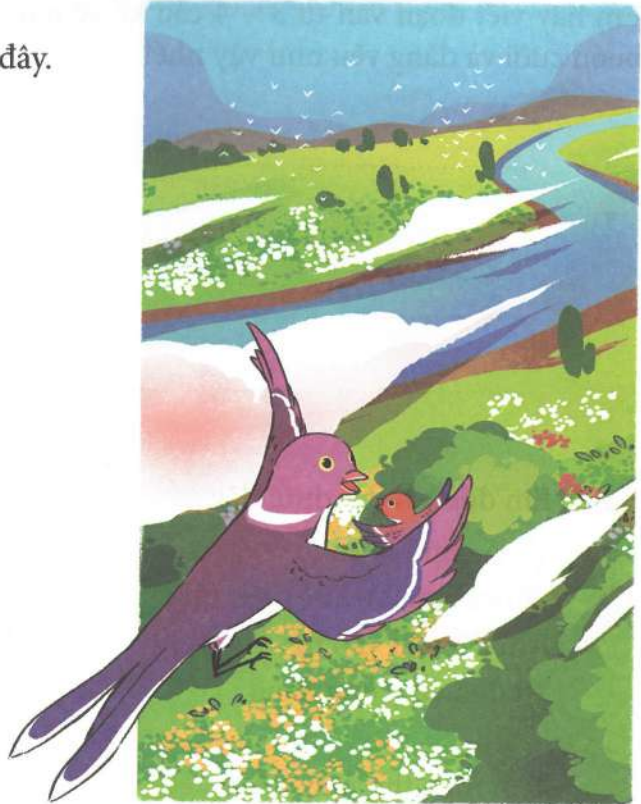
Quan sát tranh và đọc bài thơ dưới đây.

Chú chim non hỏi mẹ
Mẹ ơi, mình về đâu?
Mình về nhà con ạ
Nhà mình ở phương Nam

Nơi đó có nắng tràn
Có hoa tươi, cỏ biếc
Có mưa trời tha thiết
Chúng ta cùng vui say

Nhưng con không muốn bay
Con mỗi đôi cánh quá
Con sợ con bị ngã
Con sợ con bị rơi...

(*Đỗ Xuân Thảo*)

Em thử đoán xem chim mẹ sẽ nói gì với chim con? Hãy viết 1 – 2 câu mà em tưởng tượng chim mẹ sẽ nói với chim con nhé!

Mẫu:

Câu nói của chim mẹ có thể là:

- Có mẹ ở bên, con sẽ bay được mà! Cố gắng lên, chàng trai của mẹ.
- Cố gắng lên con! Chỉ khi tự bay bằng đôi cánh của mình con mới trở thành một chú chim dũng cảm.
- Phương Nam mới là nhà mình, nơi đó nhiều niềm vui đang chờ đón con. Gắng lên con yêu, mẹ tin con sẽ bay được mà...

Thực hành

Bài 1. Em quan sát bức tranh vui ở bên và đọc đoạn văn dưới đây.

Những người thân yêu quanh mình nhiều khi cũng buồn cười lắm. Ví như, anh trai luôn nhờ em làm thay một việc gì đó, mẹ thì hay đập mặt nạ trông rất sợ, bố thì khi ngủ thường ngáy o o,...

Em hãy viết đoạn văn từ 3 – 4 câu kể về người thân của em với những đặc điểm buồn cười và đáng yêu như vậy nhé!

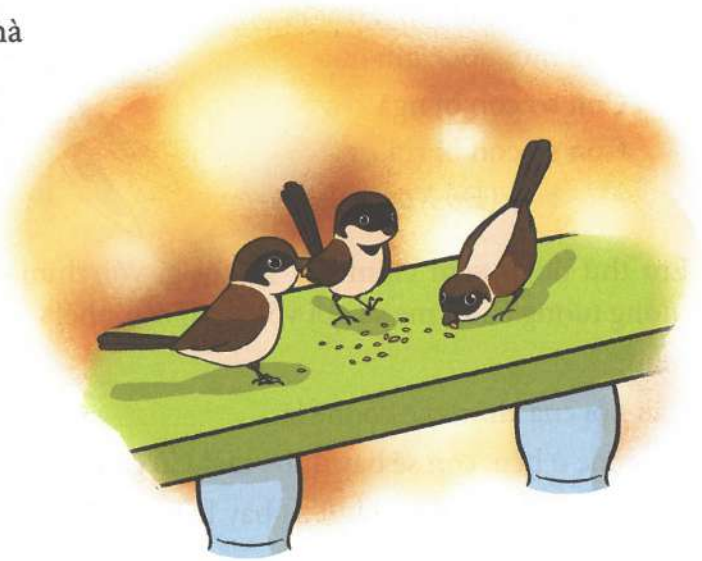
Bài 2. Em đọc bài thơ dưới đây.

Tớ là chim sẻ sẻ
Thường đậu trước hiên nhà
Khi trời đất vào hè
Tớ đùa vui cùng nắng

Trời mùa thu mây trắng
Tớ nhặt thóc ngoài thềm
Khi đông sang êm đêm
Tớ ngủ vùi trong tổ

Mùa xuân về lót ổ
Tớ hát ca vang lừng
Ghé vào cửa chúc mừng
Bé Đậu thêm tuổi mới!

(Đỗ Xuân Thảo)

a) Hãy ghi lại những hoạt động của chú chim sẻ qua bốn mùa vào các ô dưới đây.

.....
.....
.....

.....
.....
.....

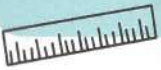
.....
.....
.....

.....
.....
.....

b) Dựa vào nội dung bài thơ, em hãy viết từ 3 – 5 câu kể về hoạt động của một con vật em yêu thích.

.....
.....
.....
.....

Bài 3. Nhân vật chính trong tập truyện *Harry Potter* thường xuất hiện cùng cây đũa thần màu nhiệm. Em hãy tưởng tượng nếu mình có một cây đũa thần, em sẽ làm gì? Hãy viết đoạn văn từ 3 – 4 câu kể lại điều đó.

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Bài 4. Em quan sát bức tranh và trả lời các câu hỏi dưới đây.

a) Bạn Mèo đang làm gì?

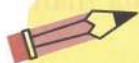
.....
.....

b) Em thử đoán xem, bạn mèo có muốn rủ bạn bướm đi học không? Vì sao?

.....
.....
.....

c) Hình dưới đây là một giờ học vẽ, tất cả các bạn đều vui vẻ. Em hãy viết đoạn văn từ 3 – 5 câu kể cho bạn mèo nghe về một giờ học mà em thích nhé!

.....

.....

.....

.....

.....

Bài 5. Hãy tưởng tượng có một người bạn ngoài hành tinh muốn biết về ngôi trường của em. Hãy viết đoạn văn ngắn kể cho bạn ấy nghe về trường của em dựa vào gợi ý sau:

Ở trường thật là vui!

Tớ thích đến trường vì

.....

.....

Thật là vui khi chúng tớ được

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Bài 6. Hình bên là hình ảnh về mưa sao băng. Người ta tin rằng, khi nhìn thấy sao băng, bạn ước điều gì thì điều ước đó sẽ trở thành hiện thực.

Em hãy viết đoạn văn từ 3 – 4 câu chia sẻ với người mà em định dành điều ước cho họ nhé! (Đó là điều ước gì? Vì sao em dành điều ước đó cho người ấy?)

.....

.....

.....

.....

Bài 7. Quan sát bức tranh dưới đây và thực hiện các yêu cầu.

a) Kể tên các đồ vật có trong bức tranh:

.....
.....

b) Nếu các đồ vật ấy cùng kể về những chuyến phiêu lưu mà chúng đã trải qua, thì em nghĩ đồ vật nào trong số đó đã đi nhiều nơi nhất? Vì sao? Em hãy viết đoạn văn từ 3 – 4 câu kể lại suy đoán của em.

.....
.....
.....
.....

Bài 8. Quan sát bức tranh và viết đoạn văn từ 4 – 5 câu theo các câu hỏi gợi ý sau:

- Bức tranh gợi em nhớ đến câu chuyện nào? Người trong tranh đang làm gì?
- Chú ngựa trong tranh như thế nào? Chú ngựa có gì khác với những chú ngựa bình thường? Em thử tưởng tượng xem người này nói gì với ngựa?

.....

.....

.....

.....

.....

Chiến thuật 2

Viết câu, đoạn văn kể chuyện theo gợi ý từ việc liên kết các bức tranh/ ảnh

Kiểu 1 Viết câu kể theo tranh dựa vào từ khoá

Quan sát 4 bức tranh trên và dùng các từ khoá gợi ý sau đây để viết đoạn văn từ 4 – 5 câu kể về câu chuyện có tên là *Chú chim tinh nghịch*.

làm bánh

chim cạp bột nở bỏ vào bột làm bánh

nướng bánh

bánh to khủng khiếp

Kiểu 2

Viết câu kể về hoạt động từ việc đọc hiểu đoạn/
bài gợi ý và quan sát các tranh

Quan sát các tranh, đọc bài thơ kể về việc một cô bé được bà hướng dẫn làm bánh và thực hiện các yêu cầu bên dưới.

1

2

3

4

Ôi ôi thích quá!
Bà làm bánh rồi
Cho cháu được làm
Cùng bà, bà nhé!

Cháu khuấy nhè nhẹ
Đào bột thật đều
Cho trứng, cho đường
Mùi thơm phưng phức

Giờ thì tính phút
Cho bánh vào khuôn
Sau đó nướng lên
Chà chà, vui quá!

Bánh chín rồi ạ!
Thơm lừng cả nhà
Làm bánh với bà
Là điều tuyệt nhất!

a) Hãy viết chú thích cho mỗi tranh trên.

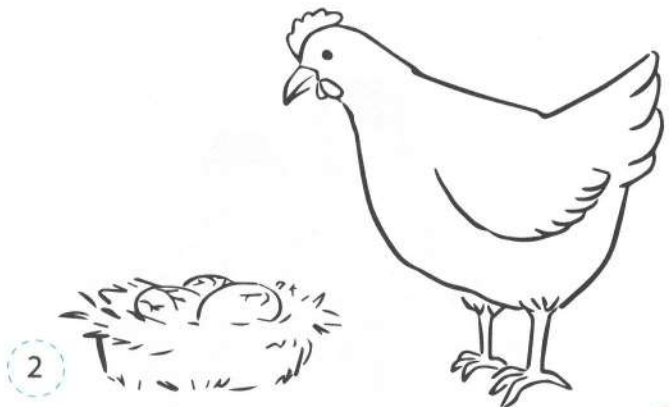
b) Dựa vào nội dung bài thơ và các tranh, em hãy viết đoạn văn từ 4 – 6 câu kể lại việc làm bánh cùng bà của cô bé.

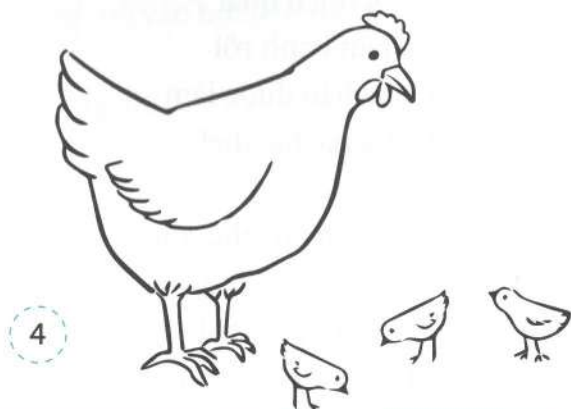

Kiểu 3

Viết đoạn văn ngắn kể lại quá trình của một hoạt động

Tô màu các tranh dưới đây và viết đoạn văn từ 4 – 5 câu kể về sự ra đời của những chú gà con.

Handwriting practice area with four horizontal lines (two solid outer lines and two dashed inner lines). On the left side, there are illustrations of a yellow chick, another yellow chick, two more yellow chicks, and a brown hen.

Kiểu 4

Viết đoạn văn ngắn theo chủ đề dựa vào gợi ý từ các tranh

Dạng 1

Đánh số thứ tự, viết lời chú thích cho tranh

Dưới đây là những bức tranh có chủ đề: *Sự tiếp nối*. Em hãy quan sát từng tranh và thực hiện các yêu cầu bên dưới.

a) Em hãy đánh số các tranh theo trình tự câu chuyện.

b) Viết lời chú thích cho mỗi tranh.

.....

.....

.....

.....

.....

Dạng 2 Sắp xếp lại thứ tự các tranh, viết đoạn văn kể chuyện từ việc liên kết các tranh đó

Bài 1. Đánh số các tranh sau theo thứ tự hợp lí rồi viết từ 4 – 5 câu kể lại việc bạn nhỏ đã làm trong các bức tranh đó.

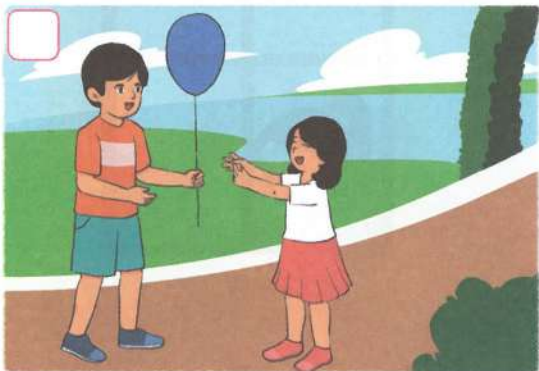
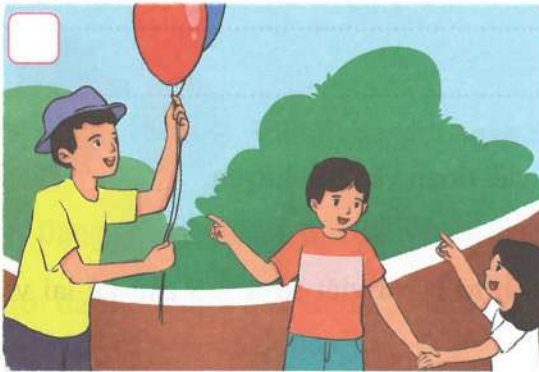

Handwriting practice area with four horizontal lines (solid top and bottom, dashed middle) on a yellow background.

Bài 2. Đánh số các tranh dưới đây theo thứ tự hợp lí và viết đoạn văn kể lại câu chuyện từ nội dung những tranh đó.

.....

.....

.....

.....

.....

Kiểu 5 Quan sát các tranh, viết đoạn văn dựa vào tưởng tượng

Bài 1. Quan sát các tranh dưới đây và viết đoạn văn từ 3 – 5 câu kể về nội dung các tranh theo cách hiểu của em.

Handwriting practice area with five sets of horizontal dotted lines on a light blue background.

Bài 2. Một đêm em nằm mơ thấy mình ngồi đang trên một tấm thảm bay...

Em đã bay đi khắp nơi và giúp đỡ mọi người. Hãy viết đoạn văn kể lại câu chuyện trong giấc mơ đó theo trình tự thời gian:

- (1) Em mơ thấy mình ngồi trên tấm thảm như thế nào?
- (2) Em đã gặp những ai và giúp họ những việc gì?
- (3) Em nghĩ gì khi thức giấc?

Handwriting practice area with five sets of horizontal dotted lines on a light pink background.

Phần hai

CHIẾN THUẬT VIẾT CÁC YẾU TỐ CẤU THÀNH CÂU CHUYỆN CHUẨN BỊ CHO VIỆC VIẾT BÀI VĂN KỂ CHUYỆN HOÀN CHỈNH

Đọc và viết là hai hoạt động có mối quan hệ chặt chẽ với nhau. Vì vậy, muốn trở thành một “nhà văn nhí” để viết nên những câu chuyện hấp dẫn, em cần đọc và nghĩ thật nhiều. Sau khi đọc hiểu văn bản truyện, em có thể thực hiện những chiến thuật sau để chuẩn bị cho việc viết một bài văn kể chuyện hoàn chỉnh.

Chiến thuật 1

Viết thư cho nhân vật trong câu chuyện yêu thích

Gợi ý

Chiến thuật này bao gồm các bước:

Bước 1

Chọn nhân vật trong câu chuyện và giải thích vì sao em lại chọn nhân vật đó. Lí do em chọn có thể là:

- Do nhân vật có ngoại hình đặc biệt.
- Do tính cách của nhân vật có điều gì đó ấn tượng.
- Do nhân vật có hành động nào đó khác biệt, độc đáo hoặc có ý nghĩa.
- Do em cảm thấy yêu mến nhân vật hoặc nhân vật có những nét tương đồng với em...

Bước 2

Suy nghĩ về nội dung bức thư gửi nhân vật đó, nêu những lí do viết thư và bày tỏ lòng mong muốn với nhân vật. Nội dung có thể là:

- “Thanh minh” cho một nhân vật trong câu chuyện vì em muốn bênh vực nhân vật đó.
- Tìm hiểu, bình giá thêm về điều gì đó mà nhân vật đã làm trong câu chuyện.
- Muốn được giải thích một điều gì đó có liên quan đến nhân vật mà mình chưa hiểu.
- Đưa ra lời khuyên cho nhân vật hoặc bày tỏ những mong muốn của mình với nhân vật đó.
- Chỉ ra điểm giống của nhân vật đó với một người em biết ngoài đời hoặc với một nhân vật khác trong những câu chuyện mà em đã đọc, đã xem.

Bước 3

Xây dựng cấu trúc của bức thư, bao gồm các phần sau:

Phần mở đầu

Lời chào hỏi nhân vật (tên nhân vật + đã được biết nhân vật qua câu chuyện nào) + giới thiệu về bản thân.

Ví dụ: Viết thư cho nàng công chúa Tóc Mây trong câu chuyện cùng tên.

Xin chào nàng công chúa Tóc Mây. Tớ đã được biết cậu qua câu chuyện có tên *Nàng công chúa Tóc Mây*. Tớ là Đậu và ở nhà bố tớ hay gọi tớ bằng cái tên thân mật: Đậu còi. Tên gọi ấy không hay như biệt danh công chúa Tóc Mây nhưng mà tớ vẫn rất thích.

Phần nội dung

Giải thích lí do vì sao em lại viết bức thư này, đồng thời đưa ra những mong muốn/ gợi ý của người viết.

Ví dụ: Viết thư cho chú sói trong truyện *Cô bé quàng khăn đỏ*.

Sói thân mến! Sở dĩ tớ viết lá thư này cho cậu là bởi tớ có chút bất bình. Từ trước đến nay, trong các câu chuyện mà tớ đọc thì hầu hết các nhân vật sói đều gian ác, xảo quyệt. Trong truyện *Cô bé quàng khăn đỏ* thì cậu còn làm một việc rất tệ là ăn thịt bà lão, rồi lại ăn thịt cả cô bé nữa. Và nếu không có sự trừng trị của bác thợ săn thì hẳn là mọi người sẽ vô cùng khiếp sợ cậu.

Nhưng tớ hiểu, đó có thể là nỗi oan của loài sói. Các cậu cũng chỉ hành động theo bản năng. Đó là nhu cầu sinh tồn của loài sói chứ các cậu cũng không cố tình ranh mãnh, mưu mô để làm hại con người hay các loài động vật yếu thế hơn. Điều này cũng giống như sự sinh tồn của các loài động vật khác trong thế giới tự nhiên, ví dụ: tắc kè có thể đổi màu, nhện chăng tơ để ruồi sa bẫy,...

Cứ mãi gán tính cách xấu cho các cậu sẽ khiến trẻ em khi đọc truyện đều sợ hãi sói, ghét sói và cứ nhìn thấy sói là thấy xấu xa. Chà, điều đó quả thực chẳng hay chút nào. Vì thế, tớ viết thư này để an ủi và giúp các cậu hiểu rằng, vẫn có những độc giả không ghét sói.

Ở phần nội dung bức thư, em cần lưu ý:

– **Nếu là thư thăm hỏi:** Chỉ cần nêu những nội dung như: hỏi thăm về sức khỏe, cuộc sống hoặc hỏi về một chi tiết nào đó liên quan đến nhân vật trong câu chuyện (Hiện chi tiết ấy thế nào? Có còn tiếp diễn hay không?). Hoặc bày tỏ tình cảm của mình với nhân vật. Cũng có thể là những mong muốn của mình để nhân vật đẹp hơn/ tốt hơn/ gặp nhiều may mắn, hạnh phúc hơn,...

- Nếu là thư có nội dung liên quan đến nội dung câu chuyện hoặc nội dung em tưởng tượng ra, cần trình bày cụ thể (lựa chọn những nội dung liên quan đến nhân vật như đã nói ở bước 2): Đó là chi tiết gì? Chi tiết đó liên quan đến việc “thanh minh” cho nhân vật; tìm hiểu, đánh giá về hành động, tính cách của nhân vật; bày tỏ mong muốn với nhân vật hay đưa ra lời khuyên cho nhân vật;...? Em chú ý, dù là tưởng tượng thì vẫn cần có sự gắn kết với câu chuyện gốc để người đọc hiểu rằng đó chính là nhân vật từ một câu chuyện bước ra.

Ví dụ: Viết thư cho ông già Nô-en trong *Câu chuyện của Santa*.

Ông già Nô-en kính mến! Trong câu chuyện ông kể, ông có nói về đàn tuần lộc lười biếng, chỉ đến khi ông đọc cho chúng nghe câu chuyện vì sao lại có đêm Giáng sinh thì chúng mới bừng tỉnh và đi làm việc. Chi tiết đó cứ khiến cháu suy nghĩ mãi. Cháu thấy các chú tuần lộc quả thực rất mê nghe đọc truyện. Và cháu cũng thế. Nhất là hồi cháu chưa biết đọc thì cháu luôn ước ao có người sẽ đọc truyện cho mình nghe hàng ngày. Nhưng bố mẹ thì hay bận rộn nên nhiều khi không có ai đọc cho cháu cả. Và cháu đã rất buồn.

Cháu đoán ông cũng bận và lại tuổi đã cao. Nên cháu muốn sẽ là người giúp ông đọc truyện cho các chú tuần lộc nghe hàng đêm. Cháu hứa rằng sẽ không bỏ quên đêm nào đâu ạ!

Ông ơi, ông thấy đề nghị của cháu có phù hợp không ạ?

Phân kết

Nhắc lại một lần nữa nội dung + lời mong muốn + lời chào + lời hẹn + kí tên.

Ví dụ: Viết thư cho nhân vật sói trong truyện *Cô bé quàng khăn đỏ*.

Tớ hi vọng đọc xong lá thư, cậu và các bạn của mình sẽ vui vẻ mỉm cười. Tớ nhất định sẽ viết những câu chuyện mà ở đó nhân vật sói thật bảnh bao, dễ thương, lịch thiệp. Cậu chờ nhé!

Kí tên:

Một độc giả không ghét sói

Ví dụ: Viết thư cho nhân vật ông già Nô-en trong *Câu chuyện của Santa*.

Cháu mong đề nghị của cháu sẽ được ông chấp nhận. Cháu chúc ông luôn mạnh khỏe để năm nào cũng có thể xuất hiện ở tất cả những ngôi nhà của các bạn nhỏ trên toàn thế giới. Cháu chào ông ạ!

Kí tên:

Cháu Đậu cò

Thực hành

Bài 1

Đọc bài thơ vui dưới đây và chọn viết thư cho một nhân vật trong câu chuyện đó. (Chú ý: Em có thể coi mình là một nhân vật trong câu chuyện để viết thư cho nhân vật khác trong truyện đó hoặc em viết thư với tư cách là người đọc gửi một nhân vật trong truyện)

Bạn tôi bị dính rau ở răng

Có một chút rau sót ở kẽ răng của Mi
Khi Mi cười, tôi nhìn rõ đó là rau cải xanh
Bạn không hề hay biết và vẫn chạy loăng quăng
Tôi thì cứ đi lại loanh quanh
Vì việc nói về chút rau dính ở kẽ răng của bạn quả là tế nhị.

Nếu không nói, tôi sợ tôi là người ích kỉ
Mà nếu nói, tôi sợ bạn mình xấu hổ
Nên tôi cứ đi lại loanh quanh
Và trong đầu nghĩ về cái rau màu xanh.

Bỗng đột nhiên, bạn Bi đến và... rất nhanh
Bi kêu lên: "Ôi, kẽ răng của bạn có dính rau màu xanh."
Rồi cả hai cùng cười phá lên vui vẻ
Bạn tôi lấy rau ra không một chút ngượng ngùng.

Ôi đơn giản thế sao, chỉ cần cười và nói thật nhanh
Thế là vui, chẳng cần nghĩ loanh quanh
Giờ thì Bi và bạn Mi đang chạy thật nhanh
Còn tôi vẫn tiếp tục đi lại loanh quanh.

Tôi đang nghĩ làm thế nào để có thể nói thật nhanh
Rằng tôi thấy trên mũi Bi cũng dính một cái tép chanh
Nhưng liệu Bi có buồn khi tôi nói về cái tép chanh?
Nên tôi lại đi lại loanh quanh...

(Đỗ Xuân Thảo)

Gợi ý:

Phần mở đầu

Nói một cách hài hước về lí do vì sao hàng ngày gặp nhau nhưng đôi khi chúng ta vẫn cần viết thư cho nhau.

Mẫu: Thư gửi bạn Bi yêu quý!

Bi ơi, tớ viết cho cậu bức thư này với hi vọng cậu không ném vèo nó vào thùng rác và kêu lên: “Dở hơi à!”. Vì hôm nay tớ sẽ trình bày một việc khá là nghiêm trọng đấy. Nhưng cậu cứ mỉm cười đi vì việc nghiêm trọng này chỉ liên quan đến cười. Hi hi.

Phần nội dung

Nói về câu chuyện và cảm xúc của mình với điều băn khoăn: Biết bạn Mi dính rau ở răng mà không dám nói, và cũng muốn cho Bi biết về cái tép chanh ở mũi bạn ấy. Lựa chọn cách nói hài hước để biểu lộ sự khó xử của mình.

Mẫu:

Có một bí mật mà bây giờ tớ mới bật mí, đó là, tớ là người đầu tiên nhìn thấy cái rau dính trên răng của bạn Mi.

Có thể cậu sẽ cười ồ lên và hỏi: “Rau nào?”. Ừ, chắc cậu chẳng nhớ đâu nhưng tớ thì đã đi loanh quanh suốt cả giờ ra chơi vì cái rau bé tí đáng ghét ấy. Tớ muốn nói với Mi nhưng sợ sẽ làm bạn ấy ngượng. Mà không nói thì nhìn nó quả thực rất khó chịu. Cậu đã bao giờ gặp tình huống như tớ chưa? Nghĩa là rất muốn nói cho ai đó biết về chút sơ suất của họ nhưng lại sợ mình làm người ta xấu hổ. Nhưng hôm nay, tớ nhận ra là rất dở hơi nếu mình cứ ngại ngần. Vì rõ ràng cậu đã nói cho Mi về điều ấy một cách nhẹ như không.

Ấy thế mà đến khi nhìn thấy cái tép chanh ở mũi cậu, tớ lại vẫn chưa học được bài học ấy từ cậu. Có thể cậu lại ồ lên: “Cái tép chanh nào?”. Ừ thì khi tớ viết thư này có thể nó đã rơi ra từ lâu rồi. Nhưng lúc đó, cái tép chanh lại làm đau đầu tớ, tớ đi loanh quanh và tự hỏi: “Nói hay không nói?”. Tớ cũng khá là dở hơi ấy nhỉ. Vì vậy, tớ viết thư này để thổ lộ điều bí mật và mong là khi đọc xong cậu sẽ mỉm cười mà không còn nhìn thấy cả rau lẫn tép chanh.

Phần kết

Có thể kết thúc bằng một lời nhắn ngỏ nghĩnh hay hài hước.

Mẫu:

Tớ đi ăn rau đây. Nếu bạn có nhìn thấy rau trên răng tớ thì đừng ngại góp ý nhé! Hi hi.

Bây giờ thì đến lượt em. Hãy viết bức thư gửi bạn Mi theo cấu trúc ba phần như trên nhé!

Bài 2

Hãy đọc câu chuyện sau và thực hiện các yêu cầu bên dưới:

Hòn đảo Bùm Bùm Bèo

Năm ấy, chúng tôi đã vượt đại dương để đến với hòn đảo Bùm Bùm Bèo. Cùng đi trên tàu là một con mèo Bu và chú vẹt Bun. Mèo Bu yêu kiều nhưng lười nhác. Suốt cả chuyến đi, nó chỉ ngủ.

Trái với Bu, vẹt Bun thì nói như khướu. Nó luyên thuyên suốt cả chuyến đi. Bun cứ kể đi kể lại chuyện vào rừng chơi với hươu, nai, hoẵng, sóc,... Nó nói ngay cả khi say sóng, lưỡi lúu lại vẫn chưa muốn dừng.

Hòn đảo hiện ra kì bí vô cùng với những cây cổ thụ già cỗi và đàn bò tót, sư tử, linh dương đi lại lừng lững. Khi nhìn thấy chúng tôi, chúng vẫn nhẩn nha chơi mặc cho Bu và Bun gào lên đầy khiêu khích.

Nhà vua và hoàng hậu mời chúng tôi đến một bàn tiệc đặt nổi trên mặt nước biển toả ánh sáng lấp lánh. Chúng tôi được ăn bát thịt hầm làm từ rễ cây Bùm Bùm Bát 3 000 năm tuổi và uống cốc “rượu” làm từ lá cây Bùm Bùm Bốn có tuổi đời gần 2 thế kỉ. Sau đó, nhà vua và hoàng hậu mời chúng tôi đến một cánh đồng có tên Bùm Bùm Bằng. Chà chà, đó là cánh đồng toàn dâu tây, nho và việt quất. Điều kì lạ là làm việc trên cánh đồng là linh miêu, đà điểu, ngựa vằn và hoẵng. Thi thoảng có cả đại bàng và hải âu đến làm giúp những việc cần đến cánh để bay.

Bu và Bun có vẻ thích thú. Chúng nhảy vào cánh đồng định làm giúp các bạn. Nhưng hình như cả Bu và Bun đều lười nhác sau khi uống rượu ở tiệc chiêu đãi nên cả hai va vào gốc cây nho rồi lăn ra ngủ khò khò.

Đã đến lúc phải chia tay với hòn đảo đặc biệt, tôi thò tay vào túi lấy ra hai viên kẹo cao su tặng nhà vua và hoàng hậu. Cả hai thích mê và nhai nhai.

Kể từ đó đến nay, tôi không nghe ai nhắc đến tên hòn đảo Bùm Bùm Bèo nữa. Có lẽ tôi sẽ chuyển bản đồ cho bạn để bạn bắt đầu lên đường tìm đến hòn đảo Bùm Bùm Bèo chẳng?

- Viết thư cho Bu và Bun hỏi thăm hai bạn sau chuyến đi đến hòn đảo Bùm Bùm Bèo kì lạ.
- Viết thư cho nhà vua và hoàng hậu để đề xuất một số thay đổi cho hòn đảo Bùm Bùm Bèo.

Gợi ý

Đây là cách giúp em vừa rèn kĩ năng ghi nhớ những chi tiết/ hình ảnh, sự vật trong câu chuyện vừa phát huy trí tưởng tượng sáng tạo của mình. Sau khi chọn được chi tiết/ sự vật “cần tìm kiếm”, em sẽ làm một áp phích để thể hiện rằng bị mất món đồ, miêu tả và nhờ người tìm giúp.

Có thể thực hiện theo các bước sau:

Bước 1

Gọi tên chi tiết/ sự vật + tên câu chuyện + một số gợi ý về sự xuất hiện của chi tiết/ sự vật đó trong câu chuyện.

Tiêu đề của áp phích: Viết chữ in hoa.

Ví dụ: Tìm chiếc khăn quàng đỏ trứ danh của cô bé quàng khăn đỏ trong câu chuyện cùng tên: CHÚNG TÔI CẦN TÌM KIẾM.

Bước 2

Mô tả về chi tiết/ sự vật đó để người khác có thể nhận diện được, có thể bao gồm: hình dáng, kích thước; màu sắc; các đặc điểm nổi bật (liên quan tới câu chuyện); địa điểm thất lạc đồ vật đó;... Lưu ý: chi tiết viết về hình dáng, đặc điểm của sự vật là do người viết sáng tạo ra.

Việc này có thể được diễn tả dưới dạng các gạch đầu dòng hoặc đánh số.

Ví dụ: Với chiếc khăn của cô bé quàng khăn đỏ, phần miêu tả sẽ là:

1. Là một chiếc khăn quàng có hình tam giác.
2. Có màu đỏ tươi và ở góc khăn có một lỗ nhỏ (lỗ này do bạn mèo khi vui quá đà đã nhảy lên và móng của bạn kéo rách).
3. Là vật dụng không thể thiếu của cô bé quàng khăn đỏ.
4. Vật này thất lạc ở bìa rừng, nơi cô bé mãi chơi đuổi theo đàn bướm và cời khăn để vẫy bướm đến gần. Cô bé đặt khăn trên thảm cỏ, sau đó chạy đi chơi chỗ khác, đến khi quay lại thì không thấy khăn đâu nữa.

Bước 3

Lời kêu gọi tìm lại đồ vật đã mất, có thể bao gồm: hình vẽ đồ vật + mong muốn được mọi người giúp đỡ tìm lại và cho biết đồ vật đó có ý nghĩa thế nào với câu chuyện + địa chỉ liên hệ + lời cảm ơn và hậu tạ.

Ví dụ: Với việc tìm chiếc khăn quàng đỏ cho cô bé trong truyện *Cô bé quàng khăn đỏ* thì Bước 3 sẽ là:

Thay mặt cho cô bé quàng khăn đỏ, tôi mong muốn các bạn sẽ hỗ trợ tôi tìm kiếm khăn. Vì nếu không có khăn đỏ thì cô bé chẳng còn được là cô bé quàng khăn đỏ nữa và câu chuyện của chúng ta sẽ không có nhân vật chính. Nếu ai đó nhìn thấy hoặc có thông tin về chiếc khăn, xin hãy liên hệ với tôi theo địa chỉ: *Đậu còi, số nhà ...*. Tôi xin chân thành cảm ơn và hậu tạ bằng món bánh ngon tuyệt vời do chính tay mẹ cô bé quàng khăn đỏ làm.

Bước 4

Trang trí cho tấm áp phích dễ nhìn và ấn tượng.

Dưới đây là ví dụ về hình ảnh minh họa cho một tấm áp phích “mất” chiếc khăn quàng đỏ.

Thực hành

Đọc câu chuyện sau và thực hiện các yêu cầu bên dưới.

Chiếc điện thoại của gấu Pu

Món quà sinh nhật mà bác Pit gửi tặng gấu Pu là một chiếc điện thoại.

Ái chà chà, Pu nhảy tưng tưng sung sướng. Pu hí hửng nghĩ thầm: “Trong chiếc điện thoại này hẳn sẽ ẩn chứa nhiều điều thú vị. Chao ôi, háo hức quá đi!”

Pu muốn bấm nhưng chân Pu to quá, không vừa với nút bấm. Làm thế nào mở được nhỉ, Pu bứt rứt không yên. À, mình sẽ đi nhờ nàng mèo Míp, chắc chắn chân của cô nàng thon thả ấy sẽ vừa nút bấm. Mèo Míp nhìn cái điện thoại có vẻ ưu tư. Cô nàng xoay ngang, xoay dọc

rồi nhón chân chạm vào nút tròn phía dưới. Ấy nhưng móng của cô nàng điệu đà dài và nhọn quá thành ra cũng chẳng mở được. Làm thế nào nhỉ? Pu bắt đầu thấy bực vì mãi không mở được điện thoại.

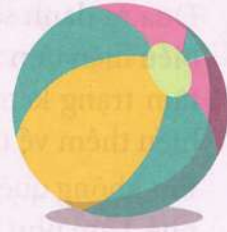
– À, còn anh chó Sam, anh ấy có thân hình cân đối, chắc là chân sẽ vừa để mở – Mèo gợi ý. Và cả hai háo hức cắm điện thoại đến nhà Sam.

Cửa vừa mở, một quả bóng bay vèo ra làm Pu và Míp ngã ngửa. À thì ra anh Sam đang chơi bóng. Quả bóng bay lên bay xuống theo nhịp tung bóng tưng tưng, tưng tưng và ném bóng vèo vèo, vèo vèo. Anh Sam xem chừng rất vui. Khuôn mặt anh hớn hờ, mắt nhìn theo bóng lấp lánh. Pu và Míp tự nhiên cũng lăm lăm đếm theo nhịp quả bóng bay bay, bay bay. Cả hai thấy đôi chân của mình cũng như muốn nhảy nhảy, nhảy nhảy. Sam dừng tung hứng bóng và gọi: “Nào vào đây chơi với tớ đi. Chúng mình cùng tung tung, tung tung”.

– Và cả ném ném, ném ném nữa! – Míp hét lên.

– Thế thì tớ sẽ bắt bắt, bắt bắt – đỡ đỡ, đỡ đỡ – Pu vừa lao vào đỡ bóng tưng bưng vừa hét lên. Mèo Míp yếu điệu là thế mà giờ cũng khí thế hùng hục. Nàng ta chạy, má đỏ phừng phừng có vẻ rất sung sức. Quả bóng cứ nảy nảy, nảy nảy khắp nơi cùng với tiếng cười náo nức của cả ba.

– Giữa chơi bóng và điện thoại, mình thích chơi bóng hơn! – Pu nghĩ thầm. Xem kìa, bóng đang đến. Pu nhảy lên hứng, đỡ, bắt bóng rồi chuyền cho các bạn. Vui hết mức!

Với mỗi tình huống giả định dưới đây, em hãy tạo một “áp phích mắt” theo quy trình bốn bước đã nêu ở phần Gợi ý.

Tình huống 1. Giả sử một ngày nàng mèo Míp yếu điệu đi lạc, hãy làm một áp phích để nhờ mọi người giúp đỡ tìm nàng mèo và đưa về nhà.

Tình huống 2. Giả sử quả bóng của chó Sam bị bay đi mất, hãy làm một áp phích giúp Sam tìm lại quả bóng.

Chiến thuật 3

Nhân vật shopping

Gợi ý

Đây là cách giúp chúng ta hiểu nhân vật ở một góc nhìn “thực dụng”. Sau khi đọc xong truyện, em hãy chọn chi tiết hoặc hình ảnh nào đó gắn với hoạt động “mua sắm”, rồi thử tưởng tượng xem nhân vật sẽ mua những gì. Đồng thời, em lên danh sách những thứ cần mua cho nhân vật của mình.

Có thể thực hiện theo các bước sau:

Bước 1

Giới thiệu về câu chuyện + nhân vật sẽ tham gia buổi trải nghiệm mua sắm. Lưu ý, với kiểu bài này, em nên chọn những nhân vật đặc biệt một chút để buổi mua sắm trở nên thú vị hơn.

Ví dụ: Với nhân vật ba chú lợn con trong câu chuyện cùng tên (tên gọi khác là *Ba chú lợn con xây nhà*) thì chú lợn út có thể thích mua sắm hơn cả vì tính chú chím chu: Chú xây nhà bằng gạch nên cần nhiều vật liệu và chú cần mua sắm một số “vũ khí” để đối phó với gã sói xám.

Dưới đây là một phần giới thiệu theo cách như vậy:

Chắc hẳn nàng Bạch Tuyết trong câu chuyện *Nàng Bạch Tuyết và bảy chú lùn* rất thích ăn vật. Vì thế, nàng đã bị mù phù thủy mua chuộc bằng một trái táo.

Nếu Bạch Tuyết đi mua sắm thì sẽ thế nào nhỉ? Hãy cùng theo chân Bạch Tuyết đến với khu mua sắm sầm uất nhất khu rừng Mùa Xuân các bạn nhé!

Bước 2

Đưa ra danh sách mua sắm, những hoạt động mua sắm của nhân vật và biểu hiện tâm trạng của nhân vật đối với công việc này. Em lưu ý miêu tả tâm trạng kèm theo những hoạt động của nhân vật để giúp người đọc hiểu thêm về tính cách của nhân vật ấy.

Em không quên lồng thêm những chi tiết có liên quan tới câu chuyện gốc nhé. Làm như thế người đọc mới hình dung được nội dung chính của câu chuyện gốc và cách mà nhân vật từ câu chuyện bước ra ngoài đời.

Ví dụ: Với câu chuyện mua sắm của nàng Bạch Tuyết trong truyện *Nàng Bạch Tuyết và bảy chú lùn*.

– Lên danh sách mua sắm cho nàng Bạch Tuyết:

Bạn thử đoán xem, Bạch Tuyết sẽ mua sắm những gì. Ái chà, bạn đoán đúng rồi đấy! Một cô gái đẹp thì sẽ thích những đồ dùng, phụ kiện giúp làm nổi bật thêm nhan sắc tuyệt đẹp của mình. Vì thế, Bạch Tuyết đã mua: gương, lược, một số thỏi son, phấn các loại và một số cây chì kẻ mắt.

– Lồng các chi tiết có liên quan đến câu chuyện gốc (những biểu hiện tâm trạng và hành động của nhân vật đối với công việc này):

Bạch Tuyết có vẻ khá rụt rè khi cầm đến chiếc gương, chắc hẳn kí ức đang đưa nàng trở về với chiếc gương thần luôn luôn đưa ra nhận định so sánh dung nhan của nàng với mù phù thủy: “Xưa kia bà đẹp nhất trần/ Ngày nay Bạch Tuyết muôn phần đẹp hơn”.

Nhưng với chiếc gương mới mua này, Bạch Tuyết hoàn toàn có thể yên tâm là chỉ mình cô nhìn ngắm bóng mình trong gương mà không sợ sự xuất hiện của người đàn bà họ Phù tên Thủy.

Bạn còn nhớ trong truyện, môi của Bạch Tuyết được miêu tả thế nào không? Môi đỏ như son. Thế mà cô nàng vẫn còn mua thêm son. Đúng là con gái, luôn muốn mình đã đẹp còn đẹp hơn nữa.

Bây giờ thì Bạch Tuyết đã dừng lại ở hàng đồ ăn. Mắt của cô sáng lên lấp lánh niềm vui. Nếu có bảy chú lùn ở đây, cô sẽ sẵn sàng đãi mỗi chú một đĩa thức ăn to hơn cả người của các chú ấy chứ.

Bạch Tuyết đang mân mê những trái táo đỏ ối. “Nó không có độc đâu, đừng lo lắng thế chứ!” – Bạch Tuyết thầm nghĩ. Chắc hẳn vì chưa quên những kí ức hãi hùng với phù thủy nên Bạch Tuyết thận trọng đặt táo xuống và chọn cho mình những quả táo đỏ mọng. Và cú thế, túi đồ Bạch Tuyết mua mỗi lúc một nặng.

Có lẽ, bây giờ Bạch Tuyết phải gọi hoàng tử đem ngựa đến đón thì mới có thể khuân hết túi đồ lạc lè kia về nhà. Thật tội nghiệp hoàng tử. Nhưng chắc chắn hoàng tử cũng sẵn sàng ga lăng trước một cô gái xinh đẹp lại dễ thương như Bạch Tuyết. Họ quả là một cặp đôi hạnh phúc nhất quả đất...

Bước 3

Đưa ra một số cảm nhận về nhân vật (ngoại hình, tính cách và hành động). Đây chính là cách giúp em bày tỏ những quan điểm liên quan đến nhân vật. Phần này cho phép em “sửa sai” với những điều mà em thấy chưa hợp lí đối với nhân vật trong câu chuyện gốc.

Ví dụ, với nhân vật cô Tấm trong truyện cổ tích *Tấm Cám*, em có thể “sửa sai” cho nhân vật Tấm bằng cách cho cô đi... shopping. Lúc ấy, thay vì nghĩ ra âm mưu tàn khốc để trả thù, Tấm sẽ mua khung cửi, sợi dệt, kim chỉ,... để tiếp tục nuôi tằm dệt vải. Và như thế, Tấm sẽ mãi là cô gái nết na chăm chỉ, chủ động lo liệu cuộc sống cho mình dù cô đã là hoàng hậu.

Hãy thoải mái trình bày những suy nghĩ, quan điểm của mình vì đây là kiểu viết sáng tạo, có thể giúp em trở thành đồng tác giả với nguyên tác mà!

Thực hành

Đọc câu chuyện sau, dựa vào quy trình ba bước đã nêu trong phần Gợi ý, em hãy cho một nhân vật trong câu chuyện được trải nghiệm mua sắm.

Nhật kí của mèo Su

Chủ nhật, ngày tháng năm

Sáng nay quả là một buổi sáng dễ chịu vì mình không bị đánh thức bởi tiếng chân chạy bình bịch của Nít. Là ngày Chủ nhật nên mình cũng không phải nghe cái giọng choe choé: “A á á, ứ ứ ứ, không không không...” của cậu ấy khi mẹ gọi dậy đi học. Nếu mình là mẹ Nít, mình sẽ hát: “Đi đi đi, nhanh nhanh nhanh, meo meo meo,...” Ô, nhưng mà mẹ Nít đâu có hát được “meo meo meo” như loài mèo mình nhỉ, hi hi.

Sau khi Nít thức dậy, mình được theo Nít đi chơi ngoài bãi cỏ. Ôi thích lắm! Mình được nằm dài trong ánh nắng ấm áp. Giá không có sự xuất hiện của Min – con chó chảnh chọe nhà hàng xóm thì đó hẳn là một buổi đi chơi “chất như nước cất”. Tối nay, cả nhà đi ăn ngoài nhà hàng nên mình phải ăn đồ ăn hơi “chán như con gián”. Nhưng bù lại, mình được hưởng không khí yên tĩnh.

Có một chuyện mà mình phải ghi lại để khỏi quên, đó là hình như thằng chuột chít góc vườn có ý định chui vào bếp. Có lẽ mình cần luyện chường tung móng “danh bất hư truyền”. Mình cũng sẽ luyện thanh: “Ồ ồ ô, à á a, đồ đồ đồ, rà rá ra, đi xa ra không ta ăn mì, mì mí mi,...”. Chỉ cần cất giọng là thằng chuột sẽ chuếnh choáng chạy tuột dép, à quên tuột móng chân.

Thôi đi ngủ để còn giữ gìn thân hình tròn trĩnh đáng yêu này. Chắc chắn sáng mai mình sẽ lại bị đánh thức bởi tiếng chân chạy bình bịch, vội vội vàng vàng của Nít. Bởi mai là thứ Hai rồi!

Gợi ý: Em có thể chọn một trong các chi tiết sau để nhân vật được trải nghiệm mua sắm, ví dụ: Bạn mèo Su có thói quen ghi nhật kí nên bạn ấy có thể đến hiệu sách mua những cuốn sổ xinh xắn, bút mực, phẩm màu,... Mèo Su hay hát và muốn luyện thanh để đuổi lũ chuột (hoặc để dạy cho mẹ con bạn Nít hát tiếng mèo) nên em có thể lên kế hoạch cho Su mua một số sách dạy nhạc, các loại nhạc cụ,...

Chiến thuật 4

Viết thông báo về một sự kiện trong câu chuyện yêu thích

Gợi ý

Viết thông báo sẽ khiến em phải suy nghĩ và giải thích các sự kiện trong truyện một cách ngắn gọn, rõ ràng và theo trình tự hợp lí.

Làm được điều này là em “bày” cách cho các nhân vật trong câu chuyện tham gia sự kiện, giải thích sự kiện một cách ngắn gọn, rõ ràng và có thể mời mọi người tham gia sự kiện đó. Em cũng cần nắm rõ cấu trúc của một thông báo, nó có thể gồm các bước như sau:

Bước 1

Giới thiệu về sự kiện: tên sự kiện + một vài nét về ý nghĩa của sự kiện + lí do tổ chức sự kiện. Ở phần này, em nhớ liên kết với nội dung câu chuyện gốc để mọi người dễ hình dung về điều mà em sẽ diễn tả. Bên cạnh đó, những lí do cũng có thể liên quan tới chi tiết nào đó của truyện mà em cần làm rõ hơn hoặc muốn biết nhiều hơn. Nhớ là, phong cách viết báo luôn thể hiện sự trung lập, nên tránh dùng những từ “đao to búa lớn” hoặc quá hoa mỹ.

Ví dụ: Sự kiện “Xuân về trên núi rừng” do gia đình cô bé quàng khăn đỏ tổ chức. Lí do: Để bày tỏ lòng biết ơn đối với những người đã cứu giúp gia đình mình trong hoạn nạn; đồng thời giúp cô bé quàng khăn đỏ được vui chơi thoải mái cùng những người bạn là các loài thú và chim muông, hoa lá trong khu rừng.

Bước 2

Nêu những hoạt động chính của sự kiện: Các nhân vật trong câu chuyện sẽ được “bước ra ngoài đời” và hoà mình vào sự kiện này. Ở đó, các nhân vật có thể khác với chính nhân vật đó trong câu chuyện gốc nhưng cũng có thể là sự tiếp nối các hoạt động trong câu chuyện do em sáng tác. Em chỉ cần ghi tóm tắt sự kiện. Tuy nhiên, phải làm thế nào để giúp người đọc hình dung ra một thế giới khác được mở ra phía sau câu chuyện một cách thú vị và lôi cuốn.

Ví dụ: Các hoạt động chính của sự kiện “Xuân về trên núi rừng” sẽ là:

Đến tham dự bữa tiệc có bà ngoại và mẹ của cô bé quàng khăn đỏ, bác thợ săn, gấu, thỏ, bướm, ong, chim,... và cả một chú sói nhỏ. Bàn tiệc được chuẩn bị giữa vườn hoa. Trên bàn là các món ăn thơm ngon do mẹ cô bé nấu và tất nhiên không thể thiếu món bánh rán.

Mọi người cùng nhau ăn uống, trò chuyện vui vẻ. Giữa bữa tiệc, cô bé quàng khăn đỏ còn hát tặng mọi người bài hát về tình yêu thiên nhiên. Tiếng hát của cô bé khiến cho bữa tiệc thêm phần rộn rã và các con vật lại náo nức gọi nhau về cùng tham dự.

Gấu và voi không ngại có thân hình to lớn, đồ sộ, cùng rú nhau khiêu vũ. Và sự xuất hiện của chú sói nhỏ thu hút không ít sự chú ý của mọi người. Chú sói nhỏ dễ thương này chính là con của gã sói già đã nuốt bà ngoại và cô bé vào bụng. Vậy mà mẹ cô bé vẫn mời sói nhỏ đến dự tiệc. Mẹ muốn sói nhỏ được lớn lên trong tình yêu thương và lòng vị tha để có thể quên hết những kí ức xấu xí do cha mình gây nên. Sói nhỏ ngơ ngác nhìn mọi người rồi một lát sau cũng hoà mình trong điệu nhạc du dương...

Bước 3

Phần kết của sự kiện: Nêu cảm nhận khách quan, những suy nghĩ đọng lại, những điều “gợi ý” cho tác giả nếu tác giả sáng tác phần tiếp theo.

Thực hành

Đọc câu chuyện sau và viết thông báo cho một sự kiện có liên quan đến nội dung câu chuyện.

Bin luôn luôn cần ánh sáng, ngay cả khi đêm xuống. Đèn ngủ cạnh giường của Bin vẫn ở chế độ đọc được sách ngay cả khi Bin ngủ. Hễ mẹ vặn nhỏ đèn là Bin tỉnh lên và Bin sẽ hét lớn: “Mẹ ơi, đừng vặn nhỏ đèn của connnn!”.

Việc khó khăn nhất của Bin là đi đổ rác vì xe rác nằm ở một góc hơi tối. Vì thế, Bin phải chuẩn bị những đồ dùng sau: một cây gậy, một cái đèn pin cực sáng có thể đeo lên trán, một thiết bị có thể báo động khẩn cấp cho mẹ.

Mỗi lần đi đổ rác, Bin chuẩn bị xong xuôi, rồi mới bắt đầu xách theo túi rác. Bin cũng chỉ gặp bóng tối khoảng 5 giây, đoạn từ ngã ba đường rẽ về gốc cây cổ thụ. 5 giây đó đủ làm Bin sợ hãi đến cứng đờ người rồi.

Nhưng hôm nay, vì mất điện nên Bin đã gặp bóng tối với thời gian dài kỉ lục. Bóng tối lan từ góc cầu thang rồi dần dần dẫn tới phòng khách.

– Xin chào bóng tối! – Bin cất lời chào bóng tối với giọng run run.

– Chào anh bạn! – Bóng tối trả lời.

– Cậu đi đâu đấy? – Bin cố gắng đưa con gấu bông lên che mặt và hỏi.

– À, thì hôm nay mất điện nên tớ dạo chơi quanh đây thôi – Bóng tối tỏ rõ thiện chí.

– Ừm, nhưng cậu có thể đứng yên được không? Cậu đừng đi chuyển đến chỗ tớ nhé! – Bin dè dặt để nghị.

– À, chắc cậu sợ tớ hả? Nhưng tớ vốn thích nhảy nhót. Tớ muốn nhảy thể này này – Nói xong, bóng tối chạy từ phòng khách, uốn éo qua ban công rồi trườn cả vào phòng ngủ. Bây giờ thì có vẻ như bóng tối tiến sát đến gần Bin hơn.

– Cậu nhìn tớ có khó không? Có cách này hay lắm. Cậu nhắm mắt lại, đếm từ 1 đến 5 rồi mở mắt ra. Và thế là cậu sẽ nhìn tớ rõ hơn – Bóng tối nói.

Bin làm theo và khi mở mắt ra, ồ đúng là rõ hơn thật. Bây giờ cậu có muốn chơi đuổi nhau với tớ không? – Bóng tối đề nghị.

– Nhưng... nhưng tớ có thể dùng các thứ đồ mà tớ vẫn hay mang theo khi đi đồ rác chứ? – Bin khê hỏi.

– À, cũng được chứ – Bóng tối vui vẻ gật đầu.

Bin với tay lấy đèn pin. Ánh sáng hắt một quang trên tường. Và rõ ràng là bóng tối đã trốn đi. “Tớ ở đây!” – Bóng tối kêu lên từ phía gầm giường.

Bin cúi xuống và bóng tối lại chạy ra góc ghế sô-pha. Cứ thế, Bin vừa đi tìm vừa cười rúc rích. Bóng tối quả là rất giỏi trong việc trốn tìm.

Có vẻ như không cần dùng đến cây gậy nữa. Bin cất cây gậy đi và chạy tung tăng khắp nhà. Một lúc sau điện bùng sáng. Ô, bây giờ thì bóng tối đã không còn ở trong nhà nữa. Chắc bạn ấy lại đi ra những lùm cây ngoài vườn để đợi chơi trốn tìm. Bây giờ nếu bóng tối có quay lại, Bin cũng không còn sợ nữa. Cậu sẽ có rất nhiều trò để chơi cùng bóng tối. Tối nay, khi đi ngủ, Bin sẽ nói mẹ vặn nhỏ đèn ngủ hơn, biết đâu bóng tối sẽ đến chơi cùng Bin...

Gợi ý: Câu chuyện nói về cách Bin vượt qua nỗi sợ hãi bằng cách đối diện với nó. Bin chơi đùa, trò chuyện cùng bóng tối. Nhờ đó, Bin chẳng những không sợ bóng tối mà còn mong được gặp lại nhân vật kì lạ này. Với cách hiểu ấy, em có thể nghĩ ra sự kiện có tên gọi “Chơi cùng bóng tối” (hoặc “Những trò chơi của Bin với bóng tối”) rồi viết thông báo cho sự kiện này.

Chiến thuật 5

Ghi chú cho nhân vật và sự kiện trong truyện

Gợi ý

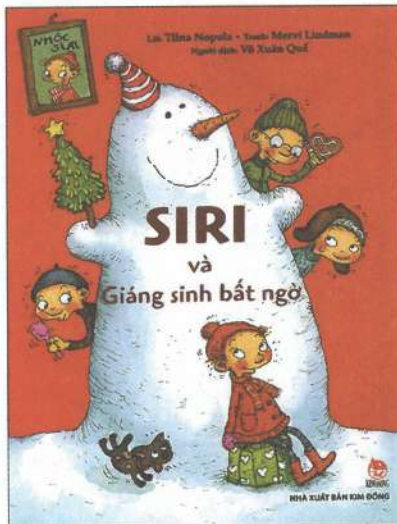
Đây là cách khiến em có thể “đứng cao” hơn câu chuyện để nhìn từng nhân vật, sự kiện, chi tiết,... và đưa ra những ghi chú cho các nhân vật, sự kiện hoặc chi tiết đó.

Những ghi chú của em có thể là những ý kiến riêng biệt và không giống ai.

- **Với chi tiết trong truyện**, những ghi chú có thể là: Liệu đây có phải là chi tiết hợp lí không? Nhân vật có thích điều này xảy ra không? Khi viết điều này, tâm trạng của tác giả thế nào? Liệu đó có phải chi tiết đắt giá hay thuyết phục người đọc? Đó có phải điều thú vị mà em cảm nhận được?...
- **Với nhân vật trong truyện**, những ghi chú có thể là: Đây có phải nhân vật mà em mong đợi xuất hiện không? Hình dáng nhân vật có phù hợp với tính cách không? Cách miêu tả nhân vật có làm em hài lòng không? Nên thay đổi điều gì ở tính cách hoặc hành động của nhân vật trong bối cảnh này?...

Lưu ý là trong một câu chuyện, em được ghi chú nhiều lần, cho bất cứ chi tiết, hình ảnh ở trang nào em muốn. Những ghi chú có thể dưới dạng các câu kể, câu cảm thán, câu hỏi hoặc lời miêu tả.

Ví dụ: Với câu chuyện *Siri và Giáng sinh bất ngờ*.

Siri vô cùng hào hứng với công việc chuẩn bị cho lễ Giáng sinh. Nhưng điều không may đã xảy ra: Mẹ bị ốm, không thể làm gì được. Bố thì đi công tác xa nhà tới tận đêm Nô-en mới về. Siri chán nản nghĩ tới cảnh sẽ chẳng có Giáng sinh nào hết. Nhưng tất nhiên rồi, Siri thông minh, lanh lợi đâu để mọi việc trôi qua như thế. Cô bé còn rất nhiều bạn tốt quanh mình...

Những ghi chú về nhân vật ở một số trang có thể là:

- Cô bé Siri này nhìn thật dễ thương với đôi ủng màu đỏ điệu đà.
- Bạn này cũng mê Giáng sinh nhỉ, nhưng mà có vẻ hơi háo hức quá.
- Mẹ ốm đúng là một chuyện chẳng hay ho gì.
- Siri thông minh, lanh lợi thế lại có nhiều bạn bè giúp đỡ, đêm Nô-en chắc cũng sẽ vui vẻ thôi.

Thực hành

Hãy đọc câu chuyện sau và viết ra những ghi chú của riêng em.

Tôi nhìn thấy một chấm đen. Đó có thể là màu sắc của cái gì được nhỉ?
 Tôi nhìn thấy hai chấm đen. Đó có thể là màu sắc của cái gì rất lạ chẳng?

Tôi nhìn thấy ba, bốn, năm, sáu,... ôi rất nhiều chấm đen. Những chấm đen không thẳng tắp hay ngay ngắn, bằng bạn, mà xếp rất lộn xộn... trên một tấm lưng màu trắng.

Rồi các chấm đen nhảy nhót tung tăng trong nắng. Bạn đoán xem vì sao chúng có thể nhảy tung tăng.

Đơn giản vì các chấm đen này nằm trên lưng chú chó đốm hay chạy lăng xăng của nhà tôi. Nhìn kia, bố tôi đang cầm cục xương. Chó đốm nhìn chăm chăm, miệng cần nhả: “Sao mãi không cho ăn thế!”. Và bố tung cục xương lên. Chó đốm lập tức nhảy phốc lên, tóm lấy.

Các đốm đen cũng nhảy tung tăng. Chó đốm tha cục xương chạy thẳng. Và ôi thôi, chó đốm rơi tòm xuống nước. Nó kêu lên ăng ăng: “Cứu tôi, cứu tôi!”.

Bây giờ tôi không thể đếm được chấm đen vì chó đốm nằm lăn tằm lưng ướt đẫm trên cát. Nó nằm chềnh ềnh ra và vẫn luôn miệng kêu ăng ăng.

Gợi ý:

Em có thể ghi chú cho các chi tiết như:

- Ôi, thật dễ thương với các chấm đen trên lưng chú chó đốm.
- Cứ tưởng gì, hoá ra các đốm đen “múa may” được là do chó đốm nhảy nhót tinh nghịch. Tác giả viết đoạn truyện này cũng biết cách thu hút bạn đọc đấy chứ.
- Chú chó này cũng điệu nghệ phết, nhảy lên đớp cục xương mà cứ như diễn viên xiếc diễn màn nhào lộn ấy.
- Thế là ngã rồi. Thật đáng đời đồ tham ăn.
- Bó tay với chú đốm này!

Chiến thuật 6

Viết thiệp tặng cho nhân vật trong truyện

Gợi ý

Điều tuyệt vời khi đọc truyện là em có thể “giao tiếp” với nhân vật theo cách của riêng mình. Nhân vật bao nhiêu tuổi? Sinh nhật ngày nào?... đều có thể do em tự đặt ra. Đây là sự chuẩn bị rất tốt để khi viết thành câu chuyện của riêng mình, em có thể tạo ra những nhân vật thật sự đặc biệt.

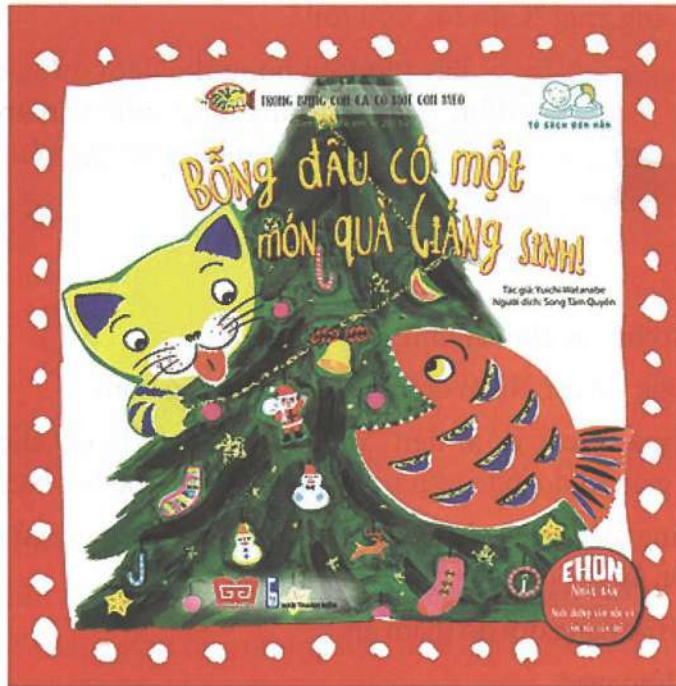
Để viết thiệp tặng cho nhân vật trong truyện, em có thể làm theo những bước sau:

Bước 1

Chuẩn bị thiệp: Dùng giấy trắng rồi trang trí đường viền để tạo ra một tấm thiệp xinh xắn. Nếu em trang trí tấm thiệp cho nhân vật có liên quan đến câu chuyện gốc thì càng tuyệt vời. Ví dụ, với truyện *Công chúa ngủ trong rừng*, chiếc thiệp có thể có hình khu rừng rậm rờ với cây lá, chim chóc và hoa; với câu chuyện về ông già Nô-en thì thiệp màu đỏ có trang trí cây thông và những món quà Giáng sinh;...

Bước 2

Viết thiệp: Em có thể viết bằng thơ hoặc bằng văn xuôi nhưng trong đó nên thể hiện được những ý như: Tấm thiệp dành cho nhân vật nào, có gì đặc biệt? Giới thiệu về bản thân với nhân vật. Vì sao nhân vật ấy xứng đáng được nhận thiệp? Lời chúc, lời khuyên, lời mong ước của em với nhân vật là gì?...

Chú Mèo rất yêu quý chú Cá

Chú Cá cũng yêu quý chú Mèo

Thình thoảng, chú Mèo lại chui vào bụng chú Cá

Thế là thành Mèo Cá

Hôm nay, Mèo Cá lại vui vẻ bơi lội giữa sóng biển mênh mông...

Đêm Giáng sinh, Mèo Cá hồi hộp thức đợi để được gặp ông già Nô-en và được tặng quà. Nhưng kìa, hai bạn ấy mệt quá nên ngủ thiếp đi rồi. Ông già Nô-en đã đến và mang một món quà bí mật tặng cho hai bạn. Lúc tỉnh dậy, chắc chắn hai bạn ấy sẽ mừng rỡ lắm đấy!

Dưới đây là nội dung tấm thiệp Giáng sinh mà bạn Đậu viết dành tặng Mèo Cá.

Merry Christmas

Lời yêu thương dành cho Mèo Cá

Xin chào Mèo Cá	Cậu sẽ có tất
Tớ là Đậu đây	Cả biển, cả nhà
Đi học tớ là	Có cả rừng hoa
Dương Cầm đấy nhé!	Và thêm ngọn núi

Tớ thích cậu quá	Giáng sinh năm mới
Vì cậu lạ ghê	Mèo Cá đừng quên
Tớ cũng thích mê	Nhớ đợi ban đêm
Khi cậu thành cá	Ông Nô-en tới

Tớ thích cái má	Khi nào cậu ới
Thích cái bụng tròn	Đậu ới, Đậu ới
Khi cậu lon ton	Tớ sẽ đến chơi
Hay khi vùng vẫy	Vui cùng Mèo Cá.

Giáng sinh về đấy	
Mèo Cá thích không?	
Tớ ngời tớ trông	
Cậu luôn tuyệt nhất	

Thực hành

Đọc câu chuyện sau và viết tấm thiệp dành cho một nhân vật trong truyện.

“Cô ơi, bạn Nhện bê theo cả giường đến trường” – Cô giáo Cú vừa bước vào lớp thì cả lớp đồng thanh kêu lên ầm ĩ.

Nhện vừa bê chiếc giường tầng của mình, vừa nhìn cô giáo Cú và nói tần ngần: “Thưa cô, em không mang mà giường cứ sầm sập chạy theo em đấy ạ. Em rất chật vật và mất thời gian để giường ở nhà mà không được”.

Cô giáo Cú mỉm cười ấm áp và nhìn cả lớp âu yếm: “Các em rất có ý thức để giữ gìn lớp sạch đẹp. Nhưng cô muốn các em biết một sự thật đầy thú vị. Đó là, vật các em nghĩ là giường thật ra là những sợi tơ của bạn Nhện đấy. Vì bạn Nhện đứng đầu là tơ từ bạn ấy sẽ giăng ra, rồi chăm chăm, chăm chăm, tơ sẽ kết thành tấm lưới mà các em tưởng là giường. Vì vậy, các em thông cảm cho Nhện nhé!”

Cả lớp ồ lên: “À, thì ra nhện cũng khá chặt vật với việc đi học. Vậy mà hôm nào bạn ấy cũng đến lớp rất sớm, thật đáng khâm phục!”

Bỗng nhiên, từ góc lớp, một giọng nói cất lên: “Nhưng... cô ơi, em sợ lắm ạ”.

Cả lớp nhìn về phía tiếng nói. Thì ra là bạn Muỗi. Và rồi cả lớp cười ấm vì ai cũng tưởng tượng ra cảnh bạn Muỗi bị đâm vào tấm lưới của Nhện và rồi sẽ chặt vật, run rẩy thế nào. “Yên tâm, cô sẽ nhắc giường của bạn Nhện vào góc lớp để các em đi lại khỏi vấp nhé!” – Cô giáo nói bằng giọng thật trầm ấm – “Và Nhện, em có thể nằm để học bài nhưng cẩn thận, đừng tranh thủ đánh một giấc khò khò là lỡ mất bài học đấy”. Cả lớp lại cười ấm vì lời dặn thật đáng yêu của cô giáo Cú.

Gợi ý:

Em có thể thiết kế tấm thiệp với trang trí là hình ảnh các con vật như cú, muỗi, nhện và mạng nhện,... rồi viết nội dung thiệp dựa vào các ý sau:

– Có thể thiết kế thiệp tặng bạn Nhện để gửi gắm niềm cảm thông, sự khâm phục vì những nỗ lực vượt khó của bạn trong học tập; gửi gắm, sẻ chia về hình ảnh đẹp của những sợi tơ do bạn Nhện dệt cùng những lợi ích mà nhện mang lại;...

– Có thể thiết kế thiệp tặng cô giáo Cú vì những dịu dàng và cách ứng xử ấm áp tình thầy trò của cô giáo. Hoặc em có thể viết thiệp tặng bạn Muỗi hay bất kì bạn nào trong lớp học của cô giáo Cú, miễn sao em nghĩ ra được những nội dung phù hợp để gửi gắm trong tấm thiệp đó.

CHIẾN THUẬT VIẾT MỘT BÀI VĂN KỂ CHUYỆN HOÀN CHỈNH

Để có thể viết được một câu chuyện hoàn chỉnh, em thực hiện theo các chiến thuật sau:

Chiến thuật 1

Tìm ý tưởng cho câu chuyện

Gợi ý

Cảm hứng để viết truyện có ở khắp mọi nơi, em chỉ cần biết cách tìm kiếm chúng. Những ý tưởng có thể nảy ra khi em đi bộ; lúc xem ti vi; khi trò chuyện cùng bố mẹ, thầy cô, bè bạn; thậm chí có khi chỉ là từ một câu nói nào đó tình cờ nghe thấy;... Đặc biệt, thói quen đọc sách, nhất là đọc truyện sẽ là “mảnh đất mỡ màu” cho các ý tưởng viết truyện nảy sinh. Vậy nên, điều quan trọng là hãy tập thói quen ghi lại những ý tưởng khi chúng chợt nảy ra trong đầu em.

Em có thể lập một cuốn “sổ ý tưởng” để tạo thói quen lưu lại các ý tưởng của mình. Khi lưu lại ý tưởng, em có thể tập trung vào những điều như: liệt kê các từ em thấy hài hước, thú vị; vẽ hoặc mô tả ý tưởng bằng các kí tự khác nhau; ghi lại những câu nói, những giấc mơ em đã có;... Một trong những cách để có ý tưởng tốt nhất là sử dụng hình ảnh. Hãy học cách thu thập ý tưởng từ hình ảnh theo những gợi ý dưới đây:

- Đừng chỉ nhìn vào hình ảnh hay vẻ ngoài của hình ảnh – hãy suy nghĩ sâu hơn xem hình ảnh đó khiến em cảm thấy thế nào và tưởng tượng nếu em có mặt trong cảnh đó thì em sẽ làm gì.
- Có thể sử dụng năm câu hỏi để mô tả hình ảnh:
 1. Ai: Ai/ Nhân vật nào xuất hiện trong hình ảnh?
 2. Ở đâu: Địa điểm xảy ra câu chuyện ở đâu? Trên Trái Đất hay ở một hành tinh xa xôi?
 3. Khi nào: Em nghĩ những sự kiện này diễn ra khi nào? Suy nghĩ về lịch sử của hình ảnh hoặc những gì sẽ xảy ra trong tương lai.
 4. Điều gì: Sự việc gì đang xảy ra trong hình ảnh?
 5. Vì sao: Vì sao hình ảnh này lại quan trọng hoặc có ý nghĩa?
- Không cần tập trung quá nhiều vào việc kể một câu chuyện. Hãy ghi càng nhiều càng tốt vào một mảnh giấy những gì liên quan đến hình ảnh. Sau 10 phút, nếu viết ghi chú tốt, em sẽ có rất nhiều ý tưởng để viết một câu chuyện.

Ví dụ: Em được đến thăm một lâu đài nằm sâu trong lòng đất đã hàng nghìn năm tuổi. Em định viết gì về lâu đài này? Hãy tạo nên ý tưởng cho câu chuyện ấy với các từ khoá dưới đây.

cổ kính	tò mò
âm u	hoảng sợ
hoang sơ	bao la
huyền bí	im lìm
bình tĩnh	tối tăm
thanh bình	ấm ướt,...

Những ý tưởng gợi ra từ bức tranh có thể là:

- Địa điểm: Với các từ khoá gợi ý thì toà lâu đài có thể nằm ở một hành tinh xa lạ hoặc trong lòng đất bí ẩn, không gian và kiến trúc giúp em liên tưởng đến những lâu đài trong các truyện cổ xứ Ba Tư hoặc châu Âu.
- Thời gian: Lâu đài này có thể có từ hàng nghìn năm, thậm chí hàng triệu năm trước, với lịch sử có nhiều bí ẩn liên quan đến các triều đại cổ xưa.
- Nhân vật xuất hiện trong hình ảnh này có thể liên quan đến các vị vua, hoàng tử và công chúa,...
- Ở lâu đài cổ này, có thể xảy ra các sự kiện như: yến tiệc cung đình, các buổi ngự triều của vua và quần thần, thậm chí các mưu đồ tranh quyền đoạt vị,...
- Bức tranh ẩn tượng vì vẽ đẹp cổ kính, bí ẩn và gợi nhiều liên tưởng.

Thực hành

Bài 1. Tương tự như ví dụ trong phần Gợi ý, em hãy tạo ý tưởng cho các câu chuyện tương ứng với mỗi tranh và các từ khoá cho trước sau đây. Đặt tên cho mỗi câu chuyện đó.

Câu chuyện 1

Bắc Cực, lạnh giá, băng tuyết, trắng xoá, âm u, căm căm, đơn độc, chú gấu,...

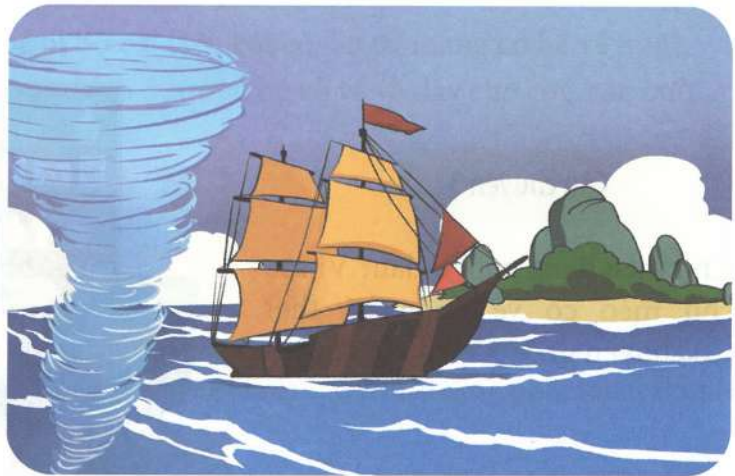

Câu chuyện 2

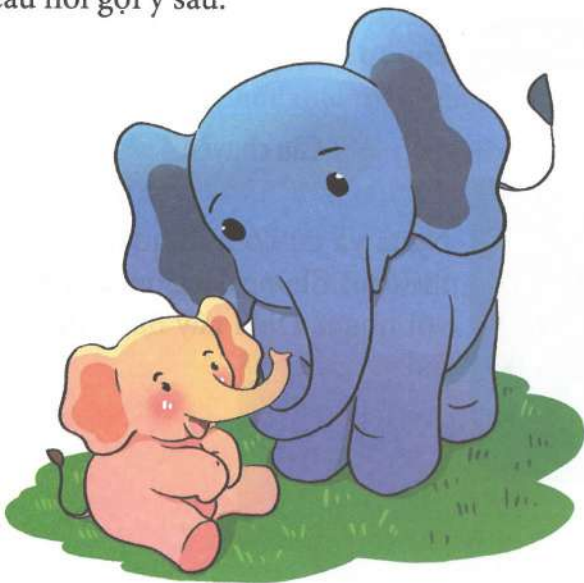
công viên, đẹp, vui vẻ, rộn rã,
náo nhiệt, rục rờ, xanh tươi,
vui chơi, náo nức,...

Câu chuyện 3

biển cả, con tàu, lốc xoáy,
xanh biếc, mênh mông,
hòn đảo,...

Bài 2. Hãy tạo ra các ý tưởng cho câu chuyện từ việc quan sát tranh và trả lời những câu hỏi gợi ý sau:

Câu chuyện 1

Điều gì đang xảy ra trong bức tranh này? Voi con đang nói gì với con voi lớn? Mối quan hệ của chúng là gì? Vì sao em lại nghĩ đến mối quan hệ đó?...

Câu chuyện 2

Ngôi nhà xuất hiện ở đâu?
Theo em, ngôi nhà này của ai?
Thời gian trong bức tranh là
vào lúc nào? Điều gì có thể xảy
ra bên trong ngôi nhà?...

Câu chuyện 3

Chú mèo đang ngồi ở đâu? Vì sao
chú mèo có vẻ buồn bã thế?
Có chuyện gì đã xảy ra với chú?...

Câu chuyện 4

Ngựa và cú có mối quan hệ như
thế nào? Chúng đang nói chuyện gì
với nhau? Điều này đang diễn ra
ở đâu?...

Câu chuyện 5

Hình ảnh trong bức tranh xảy ra ở đâu? Cô bé đó là ai? Vì sao cô bé ấy lại ôm một con sư tử? Những sự kiện gì đã xảy ra trước khi có cảnh này? Cảm xúc của nhân vật trong tranh như thế nào?...

Bây giờ thì hãy để trí tưởng tượng của em dẫn dắt và nhớ ghi lại những điều em suy nghĩ về mỗi tranh dựa trên những câu hỏi gợi ý nhé!

Ví dụ: Với câu chuyện 5, những ghi chú về ý tưởng có thể là:

- Trong khu rừng, có một cô bé bị bỏ rơi trên bãi cỏ. Sư tử mang cô bé về nuôi.
- Cô bé quấn quýt với sư tử. Sư tử thích được cô bé vỗ về và dạy cho chú hát, cười,... Cô bé rất vui vẻ, hạnh phúc bên sư tử.

Chiến thuật 2

Phát triển ý tưởng

Gợi ý

Sau khi em đã có ý tưởng, phần tiếp theo là kết hợp các ý tưởng để phát triển thành những câu chuyện tuyệt vời.

Cấu trúc của một câu chuyện bao gồm ba phần: Phần mở đầu, Phần giữa (diễn biến) và Phần cuối (kết thúc).

Ví dụ: Có một nhân vật là một siêu anh hùng bắt đầu cuộc phiêu lưu (phần mở đầu). Trên hành trình của mình, nhân vật đó phải đối mặt với một số thử thách nhưng rồi vẫn tìm cách vượt qua (diễn biến). Cuối cùng, nhân vật được sống một cuộc sống hạnh phúc mãi mãi (phần cuối).

Đây là kiểu câu chuyện khá quen thuộc và thể hiện rõ ba phần của câu chuyện. Biết cấu trúc cơ bản này, chúng ta có thể phát triển ý tưởng bằng cách sử dụng chiến thuật “mảnh ghép”.

Chiến thuật này có thể được thể hiện bằng mô hình ba mảnh ghép dưới đây:

Trong đó:

– Ai: Nhân vật của em là ai?

– Muốn: Nhân vật của em muốn gì?

– Vì sao không: Vì sao nhân vật của em không thể đạt được điều họ muốn?

Ví dụ: Con cáo muốn tìm kiếm mật ong nhưng nó lại không đủ tiền để mua sách. Ba mảnh ghép sẽ là:

Em sẽ suy nghĩ xem vì sao sách lại liên quan đến mật ong và mong muốn tìm kiếm được mật ong của cáo.

Những suy nghĩ đó đủ hình thành một câu chuyện thú vị rồi.

Thực hành

Em hãy thử hình dung xem các mảnh ghép trong những tình huống dưới đây là gì?

1. Một chiến binh ác độc lên kế hoạch phá huỷ thế giới nhưng cuối cùng có một chiến binh khác đã cứu được thế giới khỏi âm mưu của kẻ ác độc đó.
2. Một siêu anh hùng muốn diệt trừ kẻ xấu, nhưng cuối cùng anh ta lại vô tình giúp kẻ xấu trốn thoát.
3. Một cậu bé hàng đêm đi vào giấc mơ để khám phá thế giới đã bị người ngoài hành tinh chiếm. Nhưng liệu đây có phải là một giấc mơ?
4. Một ngày, em thức dậy và nhận ra rằng em có thể nói chuyện với mèo. Nhưng hoá ra em đã biến thành một con mèo.
5. Trong cuộc chiến giữa con người và người ngoài hành tinh, em muốn tìm người bạn thân nhất của mình làm “đồng minh”. Nhưng hoá ra người bạn ấy lại đang sống và làm việc với người ngoài hành tinh.
6. Sau nhiều năm không tin, em phát hiện ra rằng ông già Nô-en thực sự tồn tại.
7. Nhân vật trong câu chuyện của em muốn trở thành người hùng nhưng anh ta phát hiện ra rằng người bạn thân nhất của mình là kẻ xấu.
8. Hoá ra rồng là có thật và từ lâu chúng đã sống sâu trong lòng đất. Đó cũng là nguyên nhân thực sự của việc Trái Đất ngày một nóng lên.
9. Trước sự ngạc nhiên của em, điều ước sinh nhật của em đã trở thành sự thật.
10. Một ngày nọ, em nhận thấy mèo cứ theo em đi học về. Cuối cùng, em phát hiện ra rằng mình đang dần biến thành một con mèo. Em sẽ làm thế nào để ngăn chặn điều này xảy ra?

Mỗi bộ ba mảnh ghép cho một tình huống trên sẽ tạo thành một bức tranh. Đó chính là câu chuyện của em ở dạng cô đọng và súc tích nhất.

Gợi ý

Sau khi đã có ý tưởng rõ ràng cho câu chuyện, bước tiếp theo, em cần suy nghĩ về các nhân vật mà em muốn đưa vào câu chuyện.

Chỉ chọn một hoặc hai nhân vật chính, sau đó em hãy suy nghĩ kỹ về những điều như: Họ đang làm gì? Họ vui vẻ, sợ hãi hay ngạc nhiên vì điều gì? Họ có những kỉ niệm tồi tệ hoặc (và) đẹp đẽ nào? Họ là người thế nào? Điểm mạnh/ Điểm yếu của họ là gì? Họ có thể làm điều gì đặc biệt?...

Bây giờ, em hãy thử phát triển nhân vật với ý tưởng: *Một ngày em thức dậy và nhận ra rằng em có thể nói chuyện với mèo. Nhưng hoá ra em đã biến thành một con mèo.* Nhân vật em muốn phát triển sẽ là chính em. Và nhân vật có thể được phát triển theo hướng sau:

- Em tỉnh dậy, nhìn thấy con mèo, như mọi khi, em khều chân vào nó để trêu chọc.
- Bỗng nhiên, em nghe thấy tiếng con mèo cắn nhàn, nó còn tỏ ý than trách vì phải ở với một người luôn trêu chọc nó.
- Em phát hiện ra mình có thể hiểu được tiếng mèo.
- Và khi em ngạc nhiên kêu toáng lên thì tiếng của em toàn là những âm thanh “meo meo”. Nhưng con mèo thì lại vô cùng thích thú. Em thực sự sợ hãi vì khả năng này nhưng cũng rất tò mò không hiểu mình có thể làm được gì với khả năng ấy. Em cùng mèo đi khám phá đường phố và bắt gặp những con mèo hoang.
- Em thấy thế giới của loài mèo cũng khá thú vị. Nhưng chúng cũng cãi nhau rất nhiều và điều đó làm em đau đầu. Nên em lại không muốn có khả năng đó nữa.

Thực hành

Với nhân vật là một chú chó, em hãy chọn một (hoặc một số) ý tưởng sau để phát triển nhân vật cho câu chuyện của mình.

1. Một trận cuồng phong đến và phá huỷ thành phố. Một chú chó dũng cảm đã tham gia đội cứu hộ và tìm kiếm. Hãy viết về chú chó đó.
2. Viết từ góc nhìn của một chú chó ghét những bộ trang phục xấu xí mà chủ nhân mặc cho chú.
3. Viết một câu chuyện về một chú chó mật vụ chuyên tham gia phá án.
4. Em phát hiện ra rằng chú chó của em có thể nghe hiểu và nói tiếng người. Viết về một cuộc trò chuyện giữa em và chú chó ấy.

5. Chú chó của em tìm thấy một vật thể lạ đang phát sáng trong sân sau của ngôi nhà em ở. Chuyện gì sẽ xảy ra tiếp theo?
6. Viết một câu chuyện về tình bạn có thật giữa một chú chó và một chú sóc.
7. Viết câu chuyện về một chú chó giúp ông già Nô-en phát quà cho trẻ em trong dịp lễ Giáng sinh.

Chiến thuật 4

Viết lời thoại cho nhân vật

Gợi ý

Một số quy tắc trình bày đoạn hội thoại

1. Đặt câu thoại trực tiếp của nhân vật trong dấu ngoặc kép.
2. Nếu là đoạn hội thoại thì dùng dấu hai chấm, xuống dòng, gạch đầu dòng.
3. Hãy lưu ý những trường hợp có “thẻ hội thoại”: nghĩa là việc thể hiện lời thoại của nhân vật kèm theo thái độ khi nói, ví dụ: Anh ấy nói nhỏ nhẹ:, Mẹ tớ thì thầm:, Nó gào lên:, Cái Hoa kêu to:, Cô ấy dụi giọng:
4. Có khi những “thẻ hội thoại” ở sau câu thoại, ví dụ:
 - Bạn thực sự không nên làm điều đó – Hoa nhấn mạnh.
 - Bao giờ thì bạn mới biết cách cư xử tốt hơn chứ? – Hằng nói vẻ khó chịu.

Với những trường hợp đó, em nhớ dùng dấu gạch ngang sau câu thoại.

5. Mô tả ngôn ngữ cơ thể hoặc thái độ của người nói, ví dụ: “Tớ không hiểu bạn đang nói gì” – Cái Hoa tung bím tóc qua vai và nói tiếp: “Dù sao thì tớ cũng không làm đâu”.

Hoặc cũng có thể có cách trình bày khác như:

- Bạn có chắc chúng ta nên đi vào cuối tuần này không? – Linh kéo cửa sổ, chỉ những đám mây xám xịt trên bầu trời – Bạn nhìn những đám mây u ám kia kìa.
- Con lại có chuyện gì à? – Mẹ cầm cái phong bì thấy giáo gửi và nói tiếp: “Con không gây ra chuyện gì đấy chứ?”.
- Hãy lên mặt trăng! – Cô xoay người, chiếc khăn quàng màu hồng nhạt tung bay trong gió – Chúng tôi biết chúng tôi có thể.

Các dạng bài tập luyện viết đoạn hội thoại trong câu chuyện

Dạng 1

Đối thoại giữa hai vật vô tri vô giác được nhân hoá

Ví dụ: Đoạn hội thoại giữa máy tính xách tay và máy tính để bàn:

Bạn may mắn thế, bạn chỉ cần ngồi một chỗ và cập nhật thông tin.

Tôi không được đi đâu cả. Và tôi phải làm phần lớn công việc của anh chủ. Anh ấy không biết là bộ nhớ của tôi có hạn nên ngày nào cũng nhét vào tôi đủ thứ.

Còn tôi phải ở cả những nơi kinh khủng như nhà vệ sinh khi cô chủ vào đó, và tôi phải ở đó cùng cô nhiều khi đến cả tiếng đồng hồ.

Nhưng ít ra bạn còn được nhìn ngắm thế giới bên ngoài. Tôi không biết khi nào mới có cơ hội gặp lại cô bạn áo hồng dễ thương mà tôi đã gặp ở xưởng sản xuất.

Còn tôi thì chán ngấy mọi thứ, kể cả cô chủ, vì cô ấy luôn cúi sát xuống mặt tôi và bàn tay đôi khi còn rất bẩn nữa chứ.

Dạng 2

Đoạn hội thoại về tình huống căng thẳng, ví dụ như cảnh giữa hoàng tử và quái vật, một thám tử với nghi phạm,...

Để thực hiện được bài tập này, em nhớ:

- Đặt tên cho nhân vật.
- Sử dụng ngôn ngữ cơ thể và suy nghĩ của nhân vật cũng như quan điểm của nhân vật ấy.
- Thể hiện sự tương tác giữa các nhân vật.

Ví dụ: Hoàng tử nhìn quái vật, ánh mắt vắn lên những tia giận dữ: “Hãy đi ra đây, hôm nay ta sẽ quyết không tha cho nhà ngươi nữa”. Quái vật găm lên: “Tên nhãi nhép, ngươi tưởng ta sợ ngươi à. Hãy quay lại với cái vương quốc bé tí teo của nhà ngươi đi”.

Dạng 3

Đối thoại có được do ghi lại chứ không phải nhân vật tham gia hội thoại trực tiếp

Ví dụ:

Tôi ngồi nín thở trong lùm cây nghe tiếng trò chuyện vọng ra:

Người mặc áo trắng: Hình như bảo vệ vừa vào.

Người mặc áo hồng: Tôi thấy hôm nay có tới hai người. Liệu chúng ta có nên vào không?

Người mặc áo trắng: Vào chứ, nếu không làm sao bắt được. Anh đi nhẹ thôi nhé. Nếu không nó bỏ chạy đấy.

Người mặc áo hồng: Thôi, sợ lắm.

Người mặc áo trắng: Thế thôi vậy, đứng yên đây nhé. À mà, nó lên ra rồi kìa.

Tôi ngược mắt nhìn về phía “nó” – Một nàng mèo béo ú thông thả đi ra.

Thực hành

Em hãy viết đoạn hội thoại giữa:

1. Nhà vua và công chúa.
2. Một anh nông dân và một con vịt.
3. Một em bé và một nhân vật trong sách.
4. Một con gấu và một con mèo.
5. Một em bé và một con yêu tinh.

Mẫu: Đoạn hội thoại giữa một em bé và một con yêu tinh.

Em bé nghĩ rằng có một con yêu tinh nằm dưới gầm giường của mình. Em bé vô cùng sợ hãi. Nhưng khi em nói ra thì chẳng ai tin điều đó.

Vì thế, thay vì nỗi sợ, em bé quyết định trò chuyện với con yêu tinh.

- Yêu tinh, yêu tinh, cậu có ở đó không? – Em bé thì thầm.
- Tớ đây, tớ đây! – Yêu tinh cất giọng khàn khàn đáp lại.
- “Ôi, yêu tinh có vẻ thân thiện” – Em bé nghĩ thầm – “Và lại còn xưng là cậu – tớ, có vẻ như yêu tinh muốn làm bạn với mình”.
- Cậu nằm trong đó thế nào, có tối quá không?
- Tớ không sao. Tớ thích bóng tối mà. Nhưng mà hơi chật một chút.
- Thế tớ sẽ kê cao giường lên để cậu thoải mái hơn nhé?
- Thôi, cậu nằm yên đi kéo mẹ cậu lại phê bình đấy. Tớ sẽ cố gắng thu chân của mình vào. Và sẽ thở thật nhẹ để cậu không cảm thấy giường bị rung rinh nhé.
- Ừ, hoá ra cậu thật là hiền, thế mà tớ tưởng cậu sẽ ăn thịt tớ.
- Không đâu, tớ ở đây làm bạn với cậu. Tớ ghét mấy quyển sách cứ nói là yêu tinh ăn thịt trẻ con. Chúng tớ chỉ muốn làm bạn với trẻ con thôi.
- Vậy tớ sẽ viết một quyển sách mà ở đó yêu tinh làm bạn với trẻ con nhé?
- Ô, tuyệt quá! Và cậu nhớ là để cho tớ một quyển ở ngay đầu giường nhé! Tớ sẽ đọc hàng ngày, những lúc cậu đi học, tớ ở nhà đọc cho đỡ buồn.
- Ừ, tất nhiên rồi! Giờ tớ ngủ đây. Tớ thấy mình đang như bay trên những ngôi sao ấy. Mọi điều quả thực rất đẹp và rất hiền. Cả cậu cũng thế, yêu tinh ạ!

Chiến thuật 5

Viết “bảng phân cảnh” cho câu chuyện

Gợi ý

Sau khi thực hiện các chiến thuật trên, em đã có ý tưởng, nhân vật, lời thoại. Trước khi thực sự bắt tay vào viết truyện, em hãy viết bố cục cơ bản của câu chuyện bằng cách liệt kê những điều em đã biết. Đó cũng có thể là dàn ý của bài viết. Đối với câu chuyện, chúng ta có thể gọi là *bảng phân cảnh*.

Với bảng phân cảnh, em có thể xác định được bố cục của câu chuyện với các yếu tố như: Câu chuyện đề cập đến cảnh gì và viết về nội dung nào? Nhân vật nào tham gia? Nhân vật sẽ nói, suy nghĩ và hành động như thế nào? Đó cũng có thể là chuỗi các bản vẽ hoặc hình minh hoạ để làm rõ các sự kiện chính trong câu chuyện. Bảng phân cảnh có thể giúp em: hình dung từng cảnh (phân đoạn) trong câu chuyện của mình; đặt cảnh vào một trật tự hợp lí và có ý nghĩa; không quên hoặc không bỏ sót những chi tiết quan trọng.

Ví dụ: Em có ý tưởng về *vụ trộm thức ăn trong cung nữ hoàng của mèo Ninja*. Em hãy “động não” và ghi lại tất cả những điều mà em có thể nghĩ ra để phát triển ý tưởng (dựa vào câu chuyện gốc). Các ghi chú về việc phát triển ý tưởng có thể là:

Tiêu đề có thể đặt cho câu chuyện:

- Cuộc tấn công của mèo Ninja
- Bí ẩn cuộc sống của loài mèo
- Khi những chú mèo tấn công

Roy là thủ lĩnh của những chú mèo Ninja.

Nút thắt của câu chuyện.

Vụ trộm lớn nhất của mèo Ninja liên quan đến việc trộm thức ăn của nữ hoàng.

Vụ trộm thức ăn
của mèo Ninja

Kẻ thù lớn nhất mà mèo Ninja phải đối đầu chính là chó cảnh vệ.

Mèo Ninja phải đối mặt với nhiều chướng ngại vật như: nước, bẫy chuột, con người và nhiều cạm bẫy khác xung quanh.

Tiếp theo, em sẽ chọn ra những nội dung để đưa vào câu chuyện.

Ví dụ: Danh sách các sự kiện chính trong câu chuyện về vụ trộm thức ăn của mèo Ninja.

Danh sách sự kiện chính trong truyện

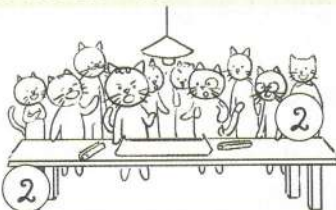
- Vào đêm tối lạnh và mọi người đã đi ngủ.
- 10 con mèo dưới tầng hầm bàn nhau sẽ thực hiện một vụ ăn trộm táo bạo.
- Bang trưởng Roy chỉ đạo Ninja thực hiện vụ ăn trộm này.
- Tim – con mèo chuyên làm nhiệm vụ do thám đã đưa thông tin về vụ trộm ở cung nữ hoàng và việc kho ở đó chứa đầy đủ thức ăn cho chúng hưởng thụ suốt đời.
- Tiếp đó, Tim gọi cho Roy để lôi kéo tất cả các con mèo trong thị trấn vào vụ trộm này.
- Và một vụ án lịch sử đã diễn ra.

Sau khi lên danh sách, chúng ta điền vào bảng phân cảnh của câu chuyện như sau:

Vụ trộm thức ăn của mèo Ninja

Vào đêm tối lạnh và mọi người đã đi ngủ.

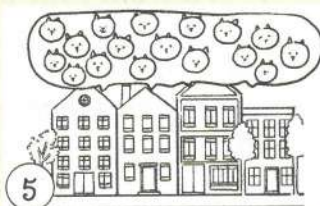
10 con mèo dưới tầng hầm bàn nhau sẽ thực hiện một vụ ăn trộm táo bạo.

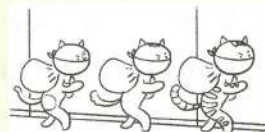
Bang trưởng Roy chỉ đạo Ninja thực hiện vụ ăn trộm này.

Tim – con mèo chuyên làm nhiệm vụ do thám đã đưa thông tin về vụ trộm ở cung nữ hoàng và việc kho ở đó chứa đầy đủ thức ăn cho chúng hưởng thụ suốt đời.

Tiếp đó, Tim gọi cho Roy để lôi kéo tất cả các con mèo trong thị trấn vào vụ trộm này.

Và một vụ án lịch sử đã diễn ra.

Vậy làm thế nào để tạo ra một bảng phân cảnh tốt? Em có thể tham khảo những lưu ý dưới đây:

- Đừng bản khoăn nếu em không biết vẽ. Chỉ cần những ghi chú và các số liệu cũng đủ làm nên một bảng phân cảnh.
- Luôn bao gồm các chú thích. Chú thích là ghi chú về những gì đang xảy ra trong mỗi phân cảnh và bất kì thông tin quan trọng nào khác cần ghi nhớ.
- Sử dụng bút chì để có thể dễ dàng tẩy xóa.
- Suy nghĩ về những gì các nhân vật sẽ nói trong mỗi cảnh.
- Suy nghĩ về: điều các nhân vật cảm thấy, những gì họ nghe, những gì họ cảm nhận và hành động,...

Dưới đây là ví dụ minh họa cho một bảng phân cảnh: *Quảng cáo kem đánh răng Sáng và Trắng.*

Cảnh 1

Một anh chàng lần đầu hẹn hò với cô bạn gái xinh xắn. Anh cảm thấy vô cùng hồi hộp và háo hức. Anh đã chọn bộ cánh đẹp nhất, làm cho đầu tóc trở nên bóng lộn. Anh nhìn vào gương tự hài lòng với bản thân.

Cảnh 2

Cô gái xuất hiện xinh đẹp và lộng lẫy. Cô có vẻ khá ấn tượng với vẻ ngoài bảnh bao của chàng trai.

Cảnh 3

Hai người ngồi đối diện uống nước. Cô gái tỏ ra rất vui. Cô nói cười thoải mái. Anh chàng cũng vậy. Nhưng kia, khi anh cười để lộ ra hàm răng xỉn màu. Cô gái bất chợt bắt gặp và có vẻ gì đó không thoải mái.

Cảnh 4

Hai người cùng rủ nhau đi mua sắm. Chia tay, cô gái đặt vào tay chàng trai hộp kem đánh răng có nhãn hiệu: Sáng và Trắng.

Cảnh 5

Chàng trai dùng kem đánh răng Sáng và Trắng vào mỗi sáng và tối.

Cảnh 6

Hai người gặp lại nhau. Chàng trai ôm bó hoa hồng trắng nhìn cô gái với nụ cười thật tươi. Cô gái nhìn chàng trai, nhìn bó hồng và nói: “Thật sự Sáng và Trắng!”.

Thực hành

Hãy tưởng tượng em được làm việc tại xưởng sản xuất quà của ông già Nô-en, và em cần thuê thêm những chú lùn để giúp việc trong lễ Giáng sinh. Viết bảng phân cảnh mô tả công việc các chú lùn sẽ làm ở xưởng của ông già Nô-en dựa vào mẫu bảng sau:

CHUYỆN Ở XƯỞNG CỦA ÔNG GIÀ NÔ-EN

Phân cảnh 1

Phân cảnh 2

Phân cảnh 3

.....
.....
.....

.....
.....
.....

.....
.....
.....

Phân cảnh 4

Phân cảnh 5

Phân cảnh 6

.....
.....
.....

.....
.....
.....

.....
.....
.....

Chiến thuật 6

Viết phần mở đầu câu chuyện

Gợi ý

Phần mở đầu của một câu chuyện sẽ thu hút sự chú ý của người đọc. Nó giống như món khai vị trong bữa ăn, có thể giúp cho mọi người hào hứng đón nhận bữa ăn ấy. Khi bắt đầu viết một câu chuyện, em có thể gặp khó khăn vì không biết bắt đầu như thế nào. Đừng lo lắng, em có thể áp dụng các chiến lược sau:

Chiến lược

1

Mở đầu bằng một hành động hoặc (và) lời thoại

Ví dụ: Với cốt truyện kể về một cuộc chạy đua, mở đầu có thể là:

Tôi cúi người ở vị trí xuất phát, hai tay đặt xuống điểm xuất phát của đường đua và lưng cuộn lại như một cái lò xo. “Chuẩn bị! Bắt đầu!” – Tiếng còi vang lên. Tôi phóng mình về phía trước, cố gắng vượt lên dẫn đầu.

Chiến lược 2 Mở đầu bằng một hoặc nhiều câu hỏi

Ví dụ: Với cốt truyện kể về người có đôi tai đặc biệt, mở đầu có thể là:

Tôi là “người có đôi tai đặc biệt nhất”. Đố các bạn biết, điều đặc biệt ở đôi tai của tôi là gì? Một đôi tai rất dài? Một đôi tai rất to hoặc rất nhỏ? Một đôi tai nghe được rất xa? Hãy tiếp tục đoán và câu trả lời sẽ có khi bạn đọc đến phần tiếp theo của câu chuyện.

Chiến lược 3 Mở đầu bằng việc mô tả bối cảnh xảy ra trong câu chuyện

Ví dụ: Với cốt truyện kể về túp lều màu đỏ bí ẩn, mở đầu có thể là:

Tôi ngồi nép vào ba cành trên ngọn cây ổi già sau nhà. Tôi có thể nhìn thấy đồng cỏ phía xa. Tôi cũng có thể nhìn thấy túp lều màu đỏ đầy bí ẩn đang oằn mình trước những trận gió từ phía đồng cỏ thổi tới.

Chiến lược 4 Mở đầu với những thông tin cơ bản về câu chuyện thu hút sự quan tâm của người đọc

Ví dụ: Với cốt truyện kể về chuyện của Tôm, mở đầu có thể là:

Tôm là em trai tôi. Tôm đang học lớp Một. Tôm là một cậu bé luôn giữ ý kiến của riêng mình. Sáng hôm nay, Tôm mặc một chiếc áo choàng dài đến lớp. Tôi bảo Tôm là mọi người sẽ cười em vì chiếc áo ấy đấy. Nhưng hôm sau, trong lớp của Tôm có thêm năm cậu bé khác cũng mặc chiếc áo choàng dài đến trường.

Chiến lược 5 Để nhân vật chính tự giới thiệu về bản thân mình (hoặc người viết giới thiệu “thay mặt” cho nhân vật) một cách thật ấn tượng

Ví dụ: Với cốt truyện kể về bí mật của Đậu còi, mở đầu có thể là:

Tôi là Đậu. Ở nhà, bố thường gọi tôi là Đậu còi. Tôi vừa bước sang tuổi thứ bảy và tôi sẽ kể cho các bạn nghe về một bí mật của tôi.

Thực hành

Bài 1. Hãy chọn một trong những chiến lược dưới đây và viết mở đầu cho câu chuyện của em.

1. Mở đầu bằng một hành động hoặc (và) lời thoại.
2. Mở đầu bằng một hoặc nhiều câu hỏi.
3. Mở đầu bằng việc mô tả bối cảnh xảy ra trong câu chuyện.
4. Mở đầu với những thông tin cơ bản về câu chuyện thu hút sự quan tâm của người đọc.
5. Để nhân vật chính tự giới thiệu về bản thân mình một cách thật ấn tượng.

Bài 2. Hãy cho biết, những cách mở đầu sau thuộc chiến lược nào:

- » **Mở đầu 1:** Trong khu rừng, dưới gốc một cây cổ thụ to lớn nhất, bạn có thể nhìn thấy một hốc cây. Nhưng đó không phải là một hốc cây bình thường. Vì bên trong hốc cây là một gia đình nhím và thỏ cùng sinh sống với nhau.
- » **Mở đầu 2:** Liệu sẽ thế nào nếu bạn được bay cùng với một cô tiên có chiếc váy màu hồng? Liệu chuyến bay của bạn có “trót lọt” không? Liệu cô tiên có giúp bạn hiểu thêm về thế giới của các nàng tiên không? Và liệu bạn có mong muốn được sống mãi với khả năng bay được trên bầu trời không? Hãy cùng nghe câu chuyện của tôi và có thể bạn sẽ trả lời được những câu hỏi đó.
- » **Mở đầu 3:** Tôi nhìn chăm chăm về phía hồ nước. Tôi lẩm nhẩm: “Ra đi, ra đi, đồ quái vật hèn nhát”. Tay tôi nắm chặt đèn pin và lia thêm một lần nữa cho ánh sáng của đèn rọi thẳng về phía hồ.
- » **Mở đầu 4:** Bà ngoại có một vườn rau với nhiều loại rau đến mức tôi không thể nào nhớ hết tên của chúng. Mỗi ngày, bà ngoại gần như ở suốt trong vườn để có thể chăm bón và trò chuyện với những cây rau. Nhưng hôm nay, bà ngoại bị ốm và có rất nhiều những “kẻ trộm” muốn tấn công vườn rau của bà.
- » **Mở đầu 5:** “Gừ gừ gừ...”, chắc các bạn sẽ đoán đó là tiếng kêu của một con thú đang săn mồi.Ồ không, đó là tiếng gừ của chú chó Sam đang cong đuôi đuổi nhau với chú mèo nhà tôi đấy. Sam quả thật không chịu thua trong bất kì cuộc chiến nào với mèo.

Chiến thuật 7

Viết phần nội dung câu chuyện

Cách viết nội dung câu chuyện theo diễn biến, không có hoặc có cốt truyện đơn giản

Chiến lược 1

Viết câu chuyện dựa vào chuỗi tranh

Gợi ý

Đây là cách giúp em có thể dựa vào những hình ảnh gợi ý từ các bức tranh để kết nối thành một câu chuyện hoàn chỉnh. Các bước tiến hành viết văn kể chuyện theo hình thức này bao gồm:

Bước 1

Quan sát bao quát tất cả các bức tranh và trả lời những câu hỏi như:

- Đề tài của các bức tranh là gì? (Nội dung các bức tranh vẽ về những gì?) Những hình ảnh nào trong các bức tranh khiến em nghĩ đến đề tài đó?
- Bức tranh có những nhân vật nào? Họ đang làm gì?

- Có chi tiết nào trong các bức tranh gợi cho em suy nghĩ về thời gian hoặc địa điểm diễn ra câu chuyện không?
- Các bức tranh có sự kết nối với nhau ra sao?
- Câu chuyện bắt đầu như thế nào? Ở bức tranh nào? Tiếp theo của câu chuyện ở bức tranh nào? Câu chuyện kết thúc bằng hình ảnh nào?

Bước 2

Miêu tả nội dung của từng bức tranh theo những nội dung có được từ việc trả lời các câu hỏi ở trên (tìm ý).

Bước 3

Nói lại/ Viết lại thành một câu chuyện hoàn chỉnh.

Để tạo được sức hấp dẫn cho câu chuyện, em nhớ:

1. Có thể đặt tiêu đề cho câu chuyện.
2. Có thể đặt tên cho nhân vật trong các bức tranh.
3. Sử dụng các cách miêu tả (các từ tượng thanh, tượng hình; từ láy; các biện pháp tu từ so sánh, ẩn dụ,...) cho từng bức tranh thật cụ thể, sinh động.

Ví dụ: Quan sát những bức tranh dưới đây để xây dựng câu chuyện có tên là *Món quà sinh nhật tặng bố*.

Có thể xây dựng câu chuyện từ năm bức tranh trên nhờ vào việc trả lời những câu hỏi như:

- Trong các bức tranh trên có những ai? Họ có mối quan hệ như thế nào với nhau? (Có thể đặt tên cho nhân vật)
- Ở bức tranh thứ nhất, người chị đang chỉ cho em thấy điều gì? Em nghĩ xem, người chị có thể đang nói gì với em của mình?
- Ở bức tranh thứ hai, hai chị em đang nghĩ về điều gì?
- Ở bức tranh thứ ba, nhân vật mới xuất hiện là những ai? Đó là sự kiện đã xảy ra hay đang xảy ra?
- Điều gì diễn ra ở bức tranh thứ tư? Có những ai trong tranh? Họ đang làm gì?
- Điều bất ngờ xảy ra trong bức ảnh thứ năm là gì? Điều đó cho thấy tình cảm của mọi người trong gia đình như thế nào?

Từ việc trả lời các câu hỏi trên có thể liên kết để tạo thành câu chuyện như sau:

Món quà sinh nhật tặng bố

Mi và Bo là hai chị em. Hôm nay Mi gọi Bo lại, chỉ lên lịch và bảo: “Sắp đến sinh nhật của bố rồi, chị em mình sẽ tặng bố một món quà ý nghĩa nhé”.

Hai chị em cùng suy nghĩ về việc tặng món quà nào sẽ thiết thực với bố nhất. Cả hai cùng nghĩ tới việc hôm trước bố đi làm về, trời mưa to nên cái ô của bố rách tả tơi. Và khi ra cửa đón bố, mẹ cũng thấy cái ô rách đó.

Ngày sinh nhật của bố đã đến, cả nhà quây quần quanh chiếc bánh sinh nhật. Mẹ có một món quà tặng bố và hai chị em cũng có quà dành tặng bố.

Bố hồi hộp mở quà. Ô, quà của mẹ là một cái ô và của hai chị em cũng thế. Thì ra tất cả đều nghĩ tới cái ô đã bị rách của bố. Cả ba mẹ con đều muốn bố sẽ có một cái ô lành lặn để đi làm mà không sợ bị ướt vì mưa. Bố vui và cảm động lắm.

Thực hành

Bài 1. Quan sát những bức tranh dưới đây để xây dựng câu chuyện có tên là *Được mùa*.

Gợi ý: Các câu hỏi có thể là: Cô bé trồng cây gì? Vào mùa nào trong năm? Cô bé đã chăm sóc cây như thế nào? Mùa nào thì cây nở hoa? Những quả trên cây đã thay đổi như thế nào? Cô bé đã thu hoạch được gì?

Mẫu:

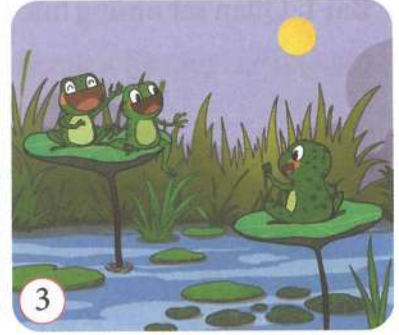
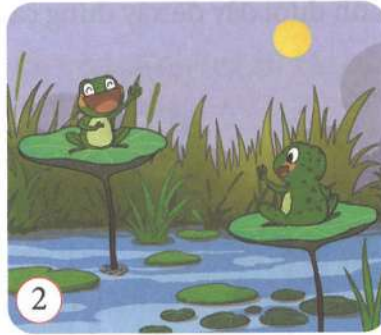
Được mùa

Mùa xuân, Mi bắt đầu xới đất trong vườn và trồng cây cà chua con. Mỗi sáng, Mi đều chăm chỉ tưới nước cho cây cà chua bé bỏng. Trong không gian ngập tràn ánh nắng và nhờ sự chăm chút ân cần của Mi, cây như được tiếp thêm sức mạnh và vươn cao khoẻ khoắn. Sang hè, Mi nhận ra những bông hoa cà chua vàng tươi xinh xinh đã hé nở. Vài ngày sau, thay vì những bông hoa trên cành, quả cà chua xanh tí xíu đã xuất hiện. Hai tuần sau đó, những quả cà chua xanh đã chuyển sang màu đỏ như những ngọn đèn bé xíu nhấp nháy vui mắt. Vào một buổi chiều, Mi đã ra vườn và hái được một rổ đầy những quả cà chua chín mọng, đỏ ửng. Mi đã có một vụ mùa bội thu.

Em hãy viết câu chuyện của riêng em nhé!

Bài 2. Hãy quan sát các bức tranh dưới đây, trả lời câu hỏi rồi viết thành câu chuyện và đặt tên cho câu chuyện đó.

Gợi ý:

- Ban đầu có mấy chú ếch xuất hiện trên lá sen? Chú ếch ấy đang làm gì?
- Tiếp đó, trên lá sen có mấy chú ếch và các chú làm gì?
- Con gì xuất hiện khi thấy các chú ếch? Con vật đó có thân thiện với loài ếch không? Các chú ếch làm gì? Con vật mới xuất hiện đã bị bỏ lỡ điều gì?

Mẫu:

Dàn đồng ca ếch ộp

Chú ếch nhỏ Pika ngồi trên lá sen nhìn ngắm mặt trăng tròn vành vạnh đang soi bóng lung linh trên mặt hồ.

Đột nhiên, ếch Puka nhảy lên trên mặt nước: Oạp!... Pika giật mình. Nhưng ngay sau đó, Pika và Puka cùng cất tiếng hát uôm uôm vang động cả mặt hồ. Và tiếng hát đó đã mời gọi Peka cùng nhảy lên lá sen góp vui. Ba chú ếch say sưa trong giai điệu của một bài hát vui tươi về cuộc sống nơi đầm lầy. Chúng hát say sưa đến nỗi không biết là mình đã đánh thức diệc - kẻ không đội trời chung với loài ếch. Diệc đứng đó, mắt nhìn ba chú ếch gườm gườm. Ba chú ếch không ai bảo ai nhảy tồm xuống hồ. Diệc chỉ biết nhìn theo. Và cú nhảy của ba chú ếch đã khiến cho tôm, cá bỏ đi. Rốt cuộc, diệc ta chẳng bắt được con mồi nào cả.

Em hãy viết câu chuyện của riêng em nhé!

Bài 3. Em hãy quan sát các bức tranh dưới đây và sắp xếp lại theo thứ tự hợp lí rồi viết thành một câu chuyện.

Gợi ý: Em quan sát để sắp xếp lại các bức tranh theo thứ tự hợp lí, và cũng cần xác định xem phần hấp dẫn nhất của câu chuyện là gì. Việc xác định phần hấp dẫn nhất đó cũng chính là bước chuẩn bị để tạo nên một câu chuyện có các tình tiết và nút thắt.

Để viết được câu chuyện này, em thực hiện theo từng bước sau:

Bước 1: Xếp lại tranh theo đúng trình tự diễn ra câu chuyện (3 – 4 – 6 – 5 – 1 – 2).

Bước 2: Trả lời các câu hỏi: Bạn nhỏ đang làm gì? Bạn đã đặt các vòng theo thứ tự nào? Những chiếc vòng màu nào đang để trên sàn? Con mèo đã làm gì? Vì sao chiếc vòng màu xanh lam lại nằm trên sàn nhà? Con chó đã làm gì? Bạn nhỏ đã hoàn thành việc xây tháp như thế nào?

Bước 3: Đặt tiêu đề cho câu chuyện, tên nhân vật và xác định yếu tố cần tập trung miêu tả cho câu chuyện thêm hấp dẫn.

Bước 4: Viết câu chuyện.

Mẫu:

Khi bạn có một chú mèo nghịch ngợm

Đậu đang ngồi xếp hình kim tự tháp từ những vòng tròn có màu sắc khác nhau. Đầu tiên, Đậu đặt chiếc vòng lớn nhất có màu tím, tiếp đó là vòng màu vàng đậm và màu mặn. Chiếc vòng màu xanh và màu vàng vẫn còn nằm trên sàn. Bỗng nhiên, con mèo Sâu đẩy chiếc vòng màu xanh ra xa. Nó muốn chơi đùa với chiếc vòng. Nó dùng chân hất cái vòng, và oái, cái vòng bay lên rồi đậu trên đầu nó.

Con chó Sam nãy giờ theo dõi trò nghịch ngợm của Sâu, nó bực lắm. Nó tiến đến gần con Sâu và sủa oảng, oảng. Con Sâu giật mình, cái vòng rơi ngay xuống đất. Nhanh như chớp, Sam tha cái vòng về cho Đậu.

Thế là Đậu đã có vòng màu xanh để hoàn thành một kim tự tháp với đủ các sắc màu.

Em hãy viết câu chuyện của riêng em nhé!

Bài 4. Viết câu chuyện với phần thắt nút được miêu tả kĩ hơn.

Đây là câu chuyện có cốt truyện đơn giản. Vì thế, phần nút thắt cần được miêu tả kĩ hơn. Ngoài ra, ở kiểu bài này, câu chuyện có thể được viết với đầy đủ các phần: Mở đầu – Tiếp theo – Kết thúc.

Ví dụ: Em hãy viết một câu chuyện dựa vào gợi ý từ các bức tranh dưới đây.

Gợi ý:

Bước 1: Trả lời các câu hỏi: Người tuyết đang ở đâu? Hình dáng của người tuyết có gì đặc biệt? Con gì đã bay đến người tuyết và để làm gì? Người tuyết đã thay đổi ra sao? Điều gì đã khiến cho người tuyết thay đổi như vậy? Người tuyết ở cuối truyện là ai và đã trở nên như thế nào?

Bước 2: Đặt tiêu đề cho câu chuyện và tên nhân vật.

Bước 3: Viết câu chuyện.

Mẫu:

Sự biến đổi đáng kinh ngạc

Ở khu phố nọ xuất hiện một người tuyết. Anh ta khá đặc biệt vì tay làm bằng hai cái gậy, mũi làm từ củ cà rốt, mắt từ hai hạt nhãn. Anh ta còn đội một cái xô lên đầu. Một con chim sẻ đang bay và sà xuống tựa vào đầu người tuyết. Nó muốn tìm hơi ấm từ chiếc xô trên đầu người tuyết.

– Chim sẻ ơi, cậu lạnh lắm à? – Người tuyết hỏi.

– Ừ, tớ lạnh lắm! Ngoài trời gió quá. Cậu cho tớ núp nhờ vào cái xô trên đầu cậu một lát nhé? – Chim sẻ nói giọng run rẩy.

– Được mà! Cậu cứ nằm yên ở đó chờ ngoài trời ấm lại đã nhé! – Người tuyết thì thầm.

Sáng hôm sau, mặt trời ló rạng sau những đám mây. Chim sẻ thấy cánh của mình cũng ấm lên. Nhưng ô kìa, nó thấy người tuyết đang tan ra.

– Người tuyết ơi, bạn có lạnh không? – Chim sẻ hỏi hoảng hốt. Người tuyết không đáp nhưng anh ta tiếp tục tan chảy. Mi mắt của anh rơi ra, cái xô trên đầu sụp xuống. Mặt trời càng lên cao, người tuyết càng trở nên nhỏ bé.

Chim sẻ hiểu rằng, khi người tuyết tan chảy nghĩa là ấm áp đã đến, mùa xuân đã về. Chim sẻ thì thầm chào người tuyết, giờ đây chỉ còn là những giọt nước lấp lánh trên mặt đất. Chim sẻ bay về với ngôi nhà, nơi có bạn nhỏ đáng yêu đang chờ. Và thật vui, bạn nhỏ đang đóng vai người tuyết để chim sẻ có thể bay quanh riu rít nô đùa.

Em hãy viết câu chuyện của riêng em nhé!

Chiến lược 2 Viết câu chuyện kể theo tranh chỉ gồm những gợi ý về các yếu tố cấu thành truyện

Gợi ý

Chiến lược viết văn kể chuyện ở kiểu bài này khó hơn bởi vì không có các câu hỏi gợi ý cho từng tranh mà chỉ có những gợi ý về các yếu tố cấu thành văn bản truyện. Các yếu tố này tạo nên đặc điểm của văn bản truyện mà khi viết văn kể chuyện

em không thể bỏ qua. Tuy nhiên, điều này cũng không quá khó vì các em đã được làm quen khi tiến hành viết văn kể chuyện ở các chiến thuật trên rồi. Đó là các yếu tố về: đề tài (Viết về cái gì?), nhân vật (Viết về ai?), bối cảnh (Câu chuyện diễn ra ở đâu? Khi nào?), cốt truyện (Các tình tiết, sự việc mở đầu thế nào? Diễn biến ra sao? Kết thúc thế nào?),...

Ví dụ 1

Hãy viết câu chuyện có tên là *Ngày hội hoá trang* theo tranh dựa vào gợi ý bên dưới.

Gợi ý:

- Địa điểm: nhà của của Mít.
- Thời gian: ngày hội hoá trang.
- Nhân vật: Mít.

Với ba gợi ý trên, ta có thể hiểu các bức tranh nói về việc bạn Mít chuẩn bị để tham gia ngày hội hoá trang. Lúc ở nhà, bạn đã chọn nhân vật để hoá trang là một con ma màu trắng và đang tiến hành thiết kế trang phục. Khi viết, em chú ý các chi tiết miêu tả cho mỗi bức tranh để câu chuyện hấp dẫn hơn. Ví dụ như ở tranh 2 có thể viết: “Mít trải tờ giấy trên bàn, trước mặt cậu bé là kim, chỉ. Mít suy nghĩ xem liệu trang phục cho nhân vật mình định hoá trang có vừa với tờ giấy này không. Nhìn nét mặt cậu ấy có vẻ khá căng thẳng”.

Ví dụ 2

Hãy viết câu chuyện có tên là *Ngôi nhà cho sâu bướm* theo tranh dựa vào gợi ý.

Gợi ý:

- Địa điểm: trên cành cây táo.

- Nhân vật: sâu bướm.

- Đề tài: sâu bướm ngồi trên quả táo và nghĩ tới những dự định của bản thân.

1

2

4

3

Mẫu:

Ngôi nhà cho sâu bướm

Ngày xưa ngày xưa, có một con sâu bướm xanh non sống trên cành cây táo. Tên nó là Rum. Mùa hè thật là mùa tuyệt vời đối với Rum: Nó trèo quanh cây, ăn lá, phơi mình trong nắng. Nhưng sâu bướm không có nhà và nó luôn mơ ước sẽ có một ngôi nhà. Một hôm, sâu bướm đã bò đến một quả táo màu đỏ. Nó ngắm nhìn quả táo và bắt đầu gặm. Quả táo ngon đến nỗi Rum không nhớ đã gặm nhấm bao nhiêu lần. Rum quyết định ở lại quả táo. Nó cảm thấy rất ấm áp và thoải mái. Chẳng bao lâu, Rum đã làm được cửa sổ và cửa ra vào. Chà chà, đúng là một ngôi nhà hoàn hảo. Rum vô cùng hạnh phúc với điều đó.

Thực hành

Viết các câu chuyện theo tranh dựa vào gợi ý.

Bài 1. Hãy viết câu chuyện có tên là *Một lần thổi bóng bay*.

Gợi ý:

- Địa điểm: bìa rừng.

- Nhân vật: chuột Tít.

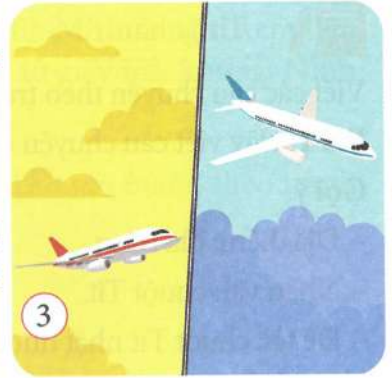
- Đề tài: chuột Tít nhặt được quả bóng bay trên đất.

Bài 2. Hãy viết câu chuyện có tên là *Những chiếc va li giống nhau.*

Gợi ý:

- Địa điểm: trên sân bay.
- Nhân vật: hai người cùng đi du lịch.
- Đề tài: sự nhầm lẫn tai hại của chủ nhân hai chiếc va li cùng có màu đỏ.
- Cốt truyện: Có hai người chuẩn bị đồ để đi du lịch. Họ xếp hành lí của mình vào hai va li màu đỏ giống hệt nhau. Nhưng một người thì chuẩn bị đồ dành cho việc vui chơi ở biển (như quả bóng để chơi trên bãi biển) còn người kia thì chuẩn bị đồ dành cho việc chơi thể thao trên sân. Hai người cùng ra sân bay. Hai chiếc va li của họ đều được xếp vào chỗ để hành lí trong phòng chờ. Rồi mỗi người lên một chuyến bay. Khi tới nơi, mở va li ra họ mới phát hiện ra đó không phải va li của mình. Người nào cũng vô cùng ngạc nhiên và bối rối với những món đồ trong va li. Không còn lựa chọn nào khác, chúng ta thấy cô gái mặc đồ thể thao nam, chơi ten-nít trên bãi biển, còn chàng trai thì chơi bóng chày trên sân.

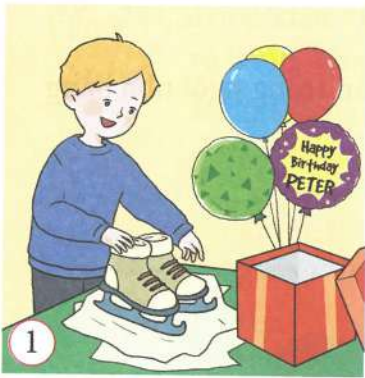

Bài 3. Hãy viết câu chuyện có tên là *Quà sinh nhật của Peter.*

Gợi ý:

- Thời gian: sinh nhật của Peter.
- Địa điểm: bãi trượt tuyết.
- Nhân vật: Peter và chú chó Phốc.
- Cốt truyện: Peter được tặng một đôi giày trượt tuyết nhân ngày sinh nhật. Cậu ấy đã đi trượt tuyết với đôi giày mới và gặp sự cố. Chú chó Phốc cứu Peter thoát khỏi tai nạn.

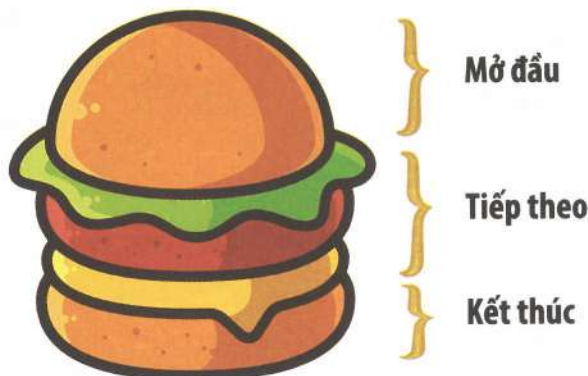
Cách viết sáng tạo nội dung câu chuyện

Chiến lược 1 Viết nội dung câu chuyện với cấu tạo ba phần thông thường

Gợi ý

Với câu chuyện có cấu trúc ba phần: Mở đầu – Tiếp theo – Kết thúc, có thể mô hình hoá bằng sơ đồ bánh hamburger như dưới đây.

Với câu chuyện *Ba chú lợn con* (tên gọi khác là *Ba chú lợn con xây nhà*), có thể thấy kết cấu ba phần là:

- *Mở đầu/ Đầu tiên/ Khởi đầu*: Ba chú lợn con xây được ba ngôi nhà.
- *Tiếp theo/ Tiếp đó/ Sau đó*: Một con sói xám xấu xí to lớn đe dọa sẽ làm sập ngôi nhà của các chú lợn.
- *Kết thúc/ Cuối cùng*: Ba chú lợn con đã tìm thấy sự an toàn trong ngôi nhà bằng gạch chắc chắn của chú lợn út.

Hướng dẫn cách làm

Bước 1 Xây dựng sơ đồ bao có ba khung.

Mở đầu/ Bắt đầu/ Đầu tiên	Tiếp theo/ Tiếp đó/ Sau đó	Kết thúc/ Cuối cùng

Bước 2 Ghi tóm tắt những điều em dự định trình bày về câu chuyện vào các khung đó.

Ví dụ:

Mở đầu/ Bắt đầu/ Đầu tiên	Tiếp theo/ Tiếp đó/ Sau đó	Kết thúc/ Cuối cùng
Con gà muốn bơi qua hồ nước nhưng không biết bơi.	Một con vịt thấy thế đã ngỏ lời muốn giúp gà bằng cách cho gà ngồi lên lưng của mình.	Cả gà và vịt đều sang bờ bên kia an toàn.

Bước 3 Triển khai viết, chú ý đến việc miêu tả về địa điểm, thời gian, nhân vật và hành động, tính cách của nhân vật.

Mẫu: Với phần thứ hai của ví dụ ở Bước 2, có thể viết như sau:

Trong khi gà đang băn khoăn không biết làm cách nào để sang được bên kia hồ nước thì một con vịt xuất hiện. Nó bơi những đường nhẹ nhàng như lướt trên mặt hồ. Vịt nhìn gà và cất tiếng: “Chị gà định đi đâu thế?”. Gà gại gại chân lên đất đầy bối rối và nói khê: “Tôi muốn sang bờ bên kia để thăm lại trang trại cũ của mình nhưng tôi lại không biết bơi”. Vịt nhìn gà, đầy thông cảm: “Chị đừng lo, tôi sẽ giúp chị. Bây giờ như thế này nhé, chị ngồi lên lưng tôi và tôi sẽ bơi sang bên kia”. Gà băn khoăn: “Liệu có được không nhỉ? Tôi sợ nước lắm!”.

Vịt quả quyết: “Được, chỉ cần chị ngồi yên là sẽ ổn thôi”. Và thế là trước ánh mắt đầy quả quyết của vịt, gà rón rén trèo lên lưng vịt. Gà cưỡi trên lưng vịt còn vịt vẫn cẩn thận lướt nhẹ trên mặt hồ. Cả hai trò chuyện vui vẻ.

Thực hành

Hãy viết lại câu chuyện với ba phần như gợi ý dưới đây.

Mở đầu/ Bắt đầu/ Đầu tiên	Tiếp theo/ Tiếp đó/ Sau đó	Kết thúc/ Cuối cùng
Ông già Nô-en muốn đi phát quà cho trẻ em ở một nơi có khí hậu vô cùng nóng nực.	Các chú tuần lộc không muốn đi vì không thích nơi có khí hậu nóng. Một chú tuần lộc kể cho các chú khác về việc mình đã từng đi phát quà ở xứ nóng và niềm vui của các bạn nhỏ ở nơi đó như thế nào khi nhận được quà.	Ông già Nô-en cùng đoàn tuần lộc lên đường trong đêm Nô-en rực sáng. Tất cả đã vượt qua những bãi cát nóng bỏng để đến được nơi phát quà,...

Chiến lược

2

Viết câu chuyện dựa vào năm yếu tố cấu thành cốt truyện

Gợi ý

Thay vì viết câu chuyện theo cấu trúc ba phần như trên, có thể viết câu chuyện dựa vào năm yếu tố cấu thành cốt truyện dưới đây.

Định hướng

Xung đột

Hành động

Giải quyết vấn đề

Kết thúc

Yếu tố 1

Định hướng

Đây là điểm khởi đầu của câu chuyện. Yếu tố này là bước chuẩn bị cho việc triển khai các chi tiết, sự việc cũng như sự phát triển hành động và tâm lí nhân vật. Các nội dung này có thể trả lời cho các câu hỏi: Cái gì? Ai? Ở đâu? Khi nào? hoặc: Các nhân vật là những ai? Họ bắt đầu làm gì?

Ví dụ: Với câu chuyện *Ba chú lợn con* (tên gọi khác là *Ba chú lợn con xây nhà*) thì yếu tố 1 là: Có ba chú lợn con sống cùng mẹ trên thảo nguyên. Một ngày đẹp trời, ba chú lợn con được mẹ quyết định cho ra ở riêng bằng cách mỗi chú sẽ tự xây ngôi nhà cho riêng mình.

Yếu tố 2

Xung đột

Đó là khi một vấn đề hoặc một tình tiết trong câu chuyện diễn biến phức tạp, làm đảo lộn những điều bình thường và là động lực thúc đẩy các nhân vật hành động. Nếu cả cốt truyện là tiến trình diễn biến của các chi tiết, sự việc thì phần này giống như “nút thắt” của tiến trình đó. Yếu tố 2 trả lời cho câu hỏi: Chuyện gì đã xảy ra? hay: Câu chuyện gặp vấn đề gì?

Ví dụ: Với câu chuyện *Cô bé quàng khăn đỏ* thì yếu tố 2 là: Khi cô bé mãi chơi trong rừng thì chó sói đã chạy đến nhà bà trước, ăn thịt người bà rồi nằm trên giường giả làm bà ngoại của cô bé.

Yếu tố 3

Hành động

Đây là những nỗ lực mà nhân vật thực hiện để chuyển đổi tình huống phức tạp. Quá trình các nhân vật hành động trong diễn biến cốt truyện được coi là quá trình “cởi các nút thắt” ở phần Xung đột. Yếu tố 3 trả lời cho câu hỏi: Các nhân vật đã làm gì để khắc phục sự cố?

Ví dụ: Với câu chuyện *Cô bé quàng khăn đỏ* thì yếu tố 3 là: Lúc cô bé quàng khăn đỏ nhớ ra nhiệm vụ của mình, cô chạy vội đến nhà bà ngoại để đưa bánh cho bà và phát hiện sự việc sói đã ăn thịt bà ngoại, rồi chính cô cũng bị sói nuốt vào bụng...

Yếu tố 4

Giải quyết vấn đề

Đó là khi những vấn đề phức tạp trong câu chuyện được giải quyết. Trong diễn biến cốt truyện thì phần này tương đương việc “các nút thắt được cởi bỏ”. Yếu tố 4 trả lời cho câu hỏi: Điều gì khiến cho mọi chuyện được giải quyết?

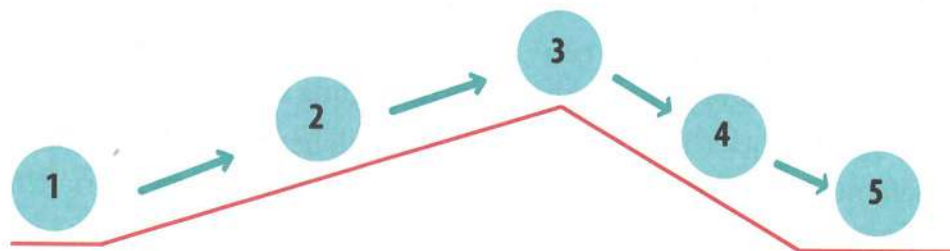
Ví dụ: Với câu chuyện *Cô bé quàng khăn đỏ* thì yếu tố 4 là: Khi bác thợ săn mổ bụng sói và cứu được hai bà cháu.

Yếu tố 5

Kết thúc

Đó là tín hiệu cho thấy một câu chuyện đã khép lại. Yếu tố 5 trả lời cho câu hỏi: Các nhân vật cảm thấy thế nào? hoặc: Họ làm gì khi vấn đề đã được giải quyết?
Ví dụ: Với câu chuyện *Cô bé quàng khăn đỏ* thì kết thúc là: Cô bé vui mừng khi gặp lại bà và ân hận vì mình đã mãi chơi.

Có thể hình dung năm yếu tố trên qua sơ đồ dưới đây:

Thực hành

Bài 1. Hãy viết câu chuyện với năm yếu tố có nội dung như trong bảng mô tả dưới đây.

Định hướng	Xung đột	Hành động	Giải quyết vấn đề	Kết thúc
Một quả trứng vịt nằm lẫn trong ổ trứng gà.	Mẹ gà ấp và không biết đó là trứng vịt. Thế rồi, vịt ra đời khác hẳn với những chú gà con.	Các chú gà xa lánh vịt, không muốn chơi cùng và cũng không nhường thức ăn của mình cho vịt.	Vịt cứu sống một chú gà con khi gà bị rơi xuống nước.	Các chú gà và vịt vui sống cùng nhau vui vẻ.

Bài 2. Hãy bổ sung nội dung cho các yếu tố còn thiếu trong bảng dưới đây.

Định hướng	Xung đột	Hành động	Giải quyết vấn đề	Kết thúc
Một cô công chúa ra đời trong niềm hân hoan của cả triều đình. Cô công chúa xinh đẹp và ngoan ngoãn.	Công chúa lên đường đi tìm chiếc đĩa bạc trong rừng sâu nhưng bị quái vật bắt và giam giữ.	Hoàng tử và công chúa sống hạnh phúc trọn đời bên nhau.

Bài 3. Xác định năm yếu tố trong câu chuyện sau:

Lần nào cũng thế, khi tiếng sấm sét vang lên là Pu lại co rúm người vì sợ hãi. Pu nằm im và trùm chăn kín mít. Cái chăn khiến Pu cảm thấy ngạt thở nhưng Pu vẫn tiếp tục quấn chặt hơn vào người. Không những thế, Pu còn lấy tay bịt chặt hai tai.

Bên ngoài, tiếng sấm sét vẫn vang dội. Mỗi lần sét chiếu tia lửa xoẹt qua cửa sổ, Pu nhắm chặt mắt, người run bắn bật. Vì Pu biết sau tiếng sét sẽ là tiếng sấm ầm ầm như thể có một trận động đất đang xảy ra trên thiên đình.

Pu nằm đợi bà đến để “giải cứu”. Bà rất hiểu nỗi sợ của Pu nên đã đợi mưa gió đến với cậu. Cho dù vậy, Pu vẫn không thể nào ngừng sợ được.

– Pu ơi! – Bà gọi – Cháu ở đâu đấy? Pu vừa định hé chăn ra để trả lời thì lại một tiếng sấm nữa vang lên: “Oàng!”. Pu lại chui tọt vào chăn, miệng rên rĩ: “Cháu đây bà ơi! Cháu sợ...”

Bà tiến đến gần và ngồi xuống ôm Pu vào lòng. Bà luôn ấm áp và hiền từ như thế nên Pu thích được ở cùng bà vào mỗi mùa hè. Chỉ có điều nơi bà ở sao mà nhiều sấm sét thế. Nhưng bây giờ thì bà đã ở đây rồi và Pu an tâm ngủ thiếp trong lòng bà.

Sáng hôm sau, Pu được làm bánh cùng bà. Ngoài trời, mây đen vẫn xám xịt. “Làm bánh ạ? Ôi thích quá, thích quá!” – Pu nhảy cẫng lên. “Ừ, hôm nay mình sẽ làm một cái bánh có tên là “bánh sấm sét” cháu yêu ạ!” – Bà trả lời rủ rì.

Rồi bà hướng dẫn Pu làm bánh: “Cháu sẽ khuấy bột cho bà nhé. Khuấy thật đều tay vào. Sau đó, chúng ta sẽ làm thành hình những đám mây, có cả đám mây màu xanh và đám mây màu xám. Và bà cháu mình sẽ để những đám mây ở cạnh nhau nhé. Khi hai đám mây màu sắc khác nhau ở cạnh nhau, chúng có thể tạo ra những tia chớp. Cháu lấy những sợi phô mai này làm thành tia chớp cho bà nào! Rồi, bây giờ chúng ta có thể thêm những ông Thiên Lôi trên các đám mây bằng cách dính vào đó những quả việt quất. Và thêm cả những hạt mưa bằng hạt yến mạch nữa... Chà chà, chiếc bánh sấm sét đã hình thành rồi. Pu làm giỏi quá. Giờ thì Pu thử nhìn ra ngoài sân xem”.

Theo lời bà, Pu nhìn ra sân. Mưa ào ào giăng chéo mặt sân. “Ồ, mưa rồi! Thế có nghĩa là vừa có sấm chớp rồi ạ?” – Pu hào hứng hỏi bà.

– Ừ, đúng rồi, trong lúc Pu mãi làm bánh cùng bà thì ngoài trời mưa gió và sấm chớp vẫn ào ào. Cháu thấy không, sấm sét cũng không đáng sợ như cháu nghĩ đâu. Cháu cứ quên nó đi và tập trung chú ý vào việc khác. Đặc biệt là lúc nào bà cũng ở bên cháu.

– Dạ vâng ạ, cháu không thấy sợ nữa. Cháu còn làm cả tấm “bánh sấm sét” nữa cơ mà! – Pu cười thích chí. Cậu nhìn ra mặt sân loang loáng nước. Ánh chớp xoẹt qua làm nước mưa như sáng bừng lên.

– A! Ông trời chụp ảnh mưa bà ạ – Pu reo lên.

Bà ôm Pu vào lòng: “Ừ! Đúng rồi, bức ảnh mưa mà ông trời chụp chắc sẽ đẹp tuyệt vời đấy cháu à!”.

Chiến lược 3 Cách viết câu chuyện theo các yếu tố:

Địa điểm – Thời gian – Nhân vật – Tình huống – Đối tượng

Gợi ý

Các yếu tố trên đây được sắp xếp theo trật tự thông thường của một câu chuyện kể. Tuy nhiên, trong khi viết, các em có thể đảo thứ tự các yếu tố, miễn sao đảm bảo lô-gic của diễn biến câu chuyện mà em đã tưởng tượng ra.

Hướng dẫn cách làm

Em có thể chọn năm số có hai chữ số ngẫu nhiên (hoặc có chủ ý khi em liên hệ với một cốt truyện mà em đã đọc, đã nghe, đã xem,...). Tra các số trong bảng theo thứ tự hàng chục là cột dọc và hàng đơn vị là cột ngang, em sẽ được các dữ liệu để viết truyện. Nếu là chọn ngẫu nhiên, câu chuyện em xây dựng sẽ là sản phẩm từ trí tưởng tượng của em.

Sau đây là năm bảng ví dụ với các yếu tố cấu thành câu chuyện như đã kể ở trên.

Bảng 1 Địa điểm

	1	2	3	4	5
1	một thành phố trong lòng đất	một thị trấn ma	một ngọn hải đăng bí ẩn	một hội chợ quái vật vui nhộn	bụng một con cá voi khổng lồ
2	một bãi biển vắng	một tàu ngầm bị đắm	trên lưng một con quái vật	một mê cung trong rừng	trên sa mạc
3	một lâu đài thời cổ đại	nơi thời gian dừng lại	một toà nhà đang cháy	ngôi nhà không lối thoát	nơi con người không có trọng lượng
4	một khu vui chơi giải trí	một chiếc ghế trên sông băng	chiếc cầu vượt thời gian	một khu vườn bí ẩn	chuyến tàu siêu tốc
5	hang của gấu Bắc Cực	một hầm ngục ẩm ướt, tối tăm	một cung điện nguy nga	trong lòng khối băng tuyết khổng lồ	một ngôi nhà ma quái

Bảng 2 Thời gian

	1	2	3	4	5
1	ngày xưa (ngày xưa ngày xưa)	thứ Bảy	cuối cùng	hàng ngày	trong những ngày nghỉ
2	vào một đêm tối trời	khi tôi 5 tuổi	sau khi trở về	trong khi mưa sấm	vài ngày tới

	1	2	3	4	5
3	mỗi khi tuyết rơi	vào ngày sinh nhật của tôi	khi kì nghỉ hè đến	nhiều năm trước	vào năm 2050
4	khi tôi mệt mỏi	trong khi đó	vào dịp Giáng sinh	ngay sau bữa tiệc	trước khi ăn sáng
5	khi chiếc xe lao qua	ba tuần sau cơn bão	hàng năm	năm ngày trước	mỗi dịp năm mới đến

Bảng 3 Nhân vật

	1	2	3	4	5
1	con hổ	con rắn khổng lồ	một người đàn ông bất tử	một con khỉ nhỏ	một người ăn xin mù
2	một đứa trẻ bị bỏ rơi	một con chim bị thương	con vẹt cuối cùng còn sót lại	đứa trẻ đến từ tương lai	một bức tượng sống
3	một con rối vui nhộn	con khỉ trong bể bơi	chú nhện khổng lồ	một điệp viên	người tiên sử
4	một họa sĩ thiết kế tương lai	người câu cá giỏi nhất thế giới	một hiệp sĩ mặc chiếc áo giáp sáng chói	một con bạch tuộc	người vệ sĩ bí mật
5	một con mèo biết nói tiếng người	người đàn ông giàu nhất thế giới	một bà phù thủy lừng danh	một tên mèo ăn trộm	người nghiện chơi game

Bảng 4 Tình huống

	1	2	3	4	5
1	tất cả các cuộc chiến tranh phải chấm dứt	tìm kho báu bị mất tích	biến thành một sinh vật khác	tất cả các ngôi trường đều biến mất	cuộc chiến của các vị thần

	1	2	3	4	5
2	bị mắc kẹt trong lòng đất	chuyến thăm của thần đèn	gửi bom đến để phá huỷ Trái Đất	xác ướp sống lại	gặp gỡ cá mập
3	vật thể kì lạ phát sáng	hi vọng cuối cùng	vũ hội của những bóng ma	trở thành thành viên của câu lạc bộ	tìm lối đi bí ẩn trong khu rừng cổ
4	tổ chức một cuộc vượt ngục táo bạo	cánh cửa dẫn đến tương lai	khám phá hành tinh bí ẩn	bị mất trí nhớ	đi qua tấm gương thần
5	người nhện nhảy từ tầng cao nhất của toà nhà xuống mặt đất	trở thành một người trưởng thành	giải một lời nguyền	ai đó hét lên để mong được giúp đỡ	núi lửa phun trào

Bảng 5 **Đối tượng**

	1	2	3	4	5
1	bánh xe của niềm vui	móng vuốt bằng thép	vật thể bay không xác định	cây cột bằng vàng	một cơn lốc biển
2	ngôi nhà búp bê	chiếc chìa khoá vàng	cây nói tiếng người	loài cỏ dại hùng dũng	một con búp bê xinh đẹp
3	quả bom hẹn giờ	một cuộn phim bí mật	sừng của linh dương	một con khỉ trong giỏ treo	một tấm thảm
4	kim tự tháp	túi hồng ngọc	bộ xương của khủng long	gương phát sáng	một bộ đồ người nhái
5	người tuyết cười toe toét	một xô sữa	bàn chân của gấu bông	cây cầu kết bằng dây thừng	hộp hạt đậu

Ví dụ: Khi chọn ngẫu nhiên các số: 41, 12, 15, 12, 35 em được các dữ liệu để xây dựng câu chuyện như sau: *một khu vui chơi giải trí – thứ Bảy – một người ăn xin mù – tìm kho báu bị mất tích – một tấm thảm.*

Và câu chuyện có thể được viết như sau:

(1) Cách viết thông thường bằng cách liên kết các dữ kiện

Tại một khu vui chơi giải trí, cứ vào thứ Bảy hàng tuần, người ta thấy một người ăn xin mù đang ngồi với cái mũ đặt trước mặt để xin ăn. Một lần, người ăn xin mù nghe lỏm được rằng trong một khu rừng sâu có một kho báu bí mật mất tích đã hàng triệu năm. Ông ta nuôi hi vọng đi tìm kho báu bị mất tích ấy để thoát khỏi cảnh nghèo túng. Và ông tìm đến một cửa hàng bán thảm để mua một tấm thảm. Đêm đó, một giấc mơ kì lạ đã đưa ông ta bay cùng tấm thảm đến với kho báu. Ông thấy cảnh mình bỗng nhiên trở nên giàu có...

(2) Cách viết sáng tạo

Tuỳ theo khả năng tưởng của mỗi em, dưới đây là câu chuyện gợi ý.

Tại một khu vui chơi giải trí, cứ vào thứ Bảy hàng tuần, người ta thấy một người ăn xin mù đang ngồi với cái mũ đặt trước mặt. Mỗi lần có người ngang qua, người ăn xin lại cất tiếng rên: “Ôi tôi đói quá. Xin hãy rủ lòng thương, cho tôi vài đồng”.

Thình thoảng mới có người dừng lại đặt vào mũ của ông mấy hào lẻ. Người đàn ông mù vội vàng nhặt những đồng tiền ít ỏi cho vào túi.

Bỗng nhiên, từ xa xuất hiện một người trông rất kì dị. Ông ta đội cái mũ to tướng trùm kín mặt, thêm cả một đôi kính đen, thành ra nhìn ông ta chỉ thấy cả khối thân hình đang di chuyển.

Người đó nhanh chóng tiến về phía người ăn xin mù. Nhưng thay vì đặt mấy hào lẻ, kẻ kì dị này đặt vào mũ người ăn xin một mảnh giấy. Người ăn xin mù qờ tay cầm mảnh giấy, mở ra và đưa lên soi dưới ánh sáng. Bỗng nhiên, mắt ông ta mở ra thao láo. Ôi, hoá ra ông ta chỉ giả vờ mù. Ông ta nhìn người đàn ông kì dị đứng trước mặt chăm chăm và nói: “Ta chờ nhà ngươi đã lâu”.

Người đàn ông cúi rạp người và nói nhỏ chỉ vừa đủ cho hai người nghe: “Thưa chủ tướng, phải mất rất nhiều thời gian tôi mới tìm thấy sơ đồ kho báu để trao lại cho ngài. Xin ngài hãy lên đường ngay để đi tìm kho báu bị mất tích.

Người ăn xin đứng dậy, nhanh nhẹn khác thường. Ông ta ra hiệu cho người đàn ông kì dị đi về phía cuối chợ. Ông ta len lỏi qua những hàng tạp hoá và dừng lại trước một cửa hàng bán thảm. Người ăn xin không cần chào hỏi chủ cửa hàng. Họ như đã quen biết nhau từ lâu. Bỗng qua dãy phòng chật hẹp tối om, người ăn xin bê ra một tấm thảm. Ông ta đặt thảm lên bãi cỏ, mở sơ đồ vừa có trong tay và ngồi xuống lẩm nhẩm đọc những câu thần chú. Đột nhiên, tấm thảm bay vèo lên mang theo cả người ăn xin bay tít lên không trung đầy bí ẩn. Hội chợ vẫn tiếp tục. Không ai biết đã có một điều thực sự lạ lùng vừa xảy ra.

Thực hành

Hãy chọn năm số có hai chữ số và ghi lại dữ liệu từ các bảng ở phần Gợi ý để viết thành câu chuyện của riêng em.

Em có thể thoả sức tưởng tượng khi chọn ngẫu nhiên các con số để viết câu chuyện theo cách hiểu và cách cảm của riêng em. Dưới đây là một ví dụ nữa để em tham khảo.

Với năm con số ngẫu nhiên: 11, 15, 12, 13, 21 và em được các dữ liệu: *một thành phố trong lòng đất – trong những ngày nghỉ – con rắn khổng lồ – biến thành một sinh vật khác – ngôi nhà búp bê.*

Với các dữ liệu trên, câu chuyện có thể là:

Ở một thành phố trong lòng đất xuất hiện một con rắn khổng lồ. Con rắn này sống ở nơi đây để đến cả triệu năm nên nó đã thành tinh. Điều đáng ngạc nhiên là con rắn khổng lồ chỉ xuất hiện trong những ngày nghỉ của cư dân thành phố. Có lẽ vì trong những ngày này, mọi người thường rủ nhau đi du ngoạn, ngắm nhìn phong cảnh và tụ tập vui vẻ bên nhau nên ít cảnh giác và rắn sẽ có cơ hội tấn công, quậy phá.

Một ngày nọ, con rắn khổng lồ xuất hiện đúng lúc những đứa trẻ đang nô đùa thoả thích trong ngôi nhà búp bê cùng các nàng búp bê xinh đẹp. Nó không chỉ muốn đe dọa bọn trẻ mà còn rắp tâm phá hoại ngôi nhà búp bê. Rắn khổng lồ lừng lững trườn về phía ngôi nhà. Nhưng trái với sự sợ hãi của bọn trẻ, các nàng búp bê vẫn điềm nhiên ca hát, nhảy múa cùng những điệu nhạc trầm bổng. Con rắn khổng lồ trợn tròn mắt đầy kinh ngạc. Rồi từ chỗ kinh ngạc, nó bỗng rùng mình rồi uốn mình múa theo các vũ điệu của búp bê. Trong phút chốc, cả ngôi nhà búp bê bừng sáng. Ánh sáng chói loà cùng âm nhạc du dương như có sức hút kì diệu khiến con rắn khổng lồ vận mình bay lên. Nó cứ bay mãi, bay mãi mà không hề biết mình đã biến thành một sinh vật khác...

Từ đó, thành phố trở lại thanh bình, yên ả. Và trong những ngày nghỉ hay những dịp lễ hội, người ta thấy trên cành hoa anh đào trước cửa ngôi nhà búp bê thường xuất hiện một chú chim sơn ca. Chim sơn ca cất giọng hát trong trẻo, hoà cùng niềm vui với các cư dân nhí sống trong ngôi nhà búp bê ở thành phố bí ẩn trong lòng đất huyền thoại.

Gợi ý

Phần kết thúc câu chuyện sẽ trình bày chi tiết cách giải quyết xung đột và kết quả/hậu quả sau đó. Kết thúc truyện là khi nhân vật chính không đạt được hoặc đạt được mục tiêu của họ.

Có thể viết phần kết của câu chuyện theo các cách sau:

Cách 1

Miêu tả hành động của nhân vật chính để thông báo cho người đọc biết chi tiết/ sự việc nào là quan trọng trong nội dung câu chuyện và viết những cảm nhận liên quan đến chi tiết/ sự việc quan trọng đó

Ví dụ: Trong câu chuyện *Một lần nói dối mẹ*, tác giả nhắc tới chi tiết chiếc khăn mà mẹ dùng để lau nước mắt khi biết con mình đã nói dối. Và phần kết là:

Tôi gấp cái khăn đưa cho mẹ. Cái khăn đã được giặt sạch và thơm tho mùi nắng mới. Mẹ cầm cái khăn và âu yếm nhìn tôi mỉm cười.

Hoặc cũng với câu chuyện *Một lần nói dối mẹ*, phần kết có thể là:

Tôi nhìn bóng mẹ khuất sau rặng nhãn, tấm lưng gầy gò và những sợi tóc thưa thưa bay phơ phất, lòng tôi trào lên nỗi ân hận. Mẹ ơi, mẹ hãy tha lỗi cho những vụng dại của con. Vì con yêu biết bao nụ cười của mẹ. Con muốn nụ cười ấy sẽ luôn ở lại cùng mẹ.

Cách 2

Cho phép người đọc phán đoán và tự tạo ra những cách kết thúc riêng của mình

Ví dụ: Với câu chuyện *Một chuyến du hành*, kết thúc có thể là:

Khi nói lời tạm biệt, Pi cưỡi tàu vũ trụ phóng nhanh lên không trung để lại một vòng cung màu tím nhạt. Tôi nhìn theo và không biết, Pi sẽ đi về đâu trong thế giới bí ẩn của nó.

Cách 3

Viết về nhân vật cùng bài học ngắn mà nhân vật rút ra được

Ví dụ: Với câu chuyện về *Cô bé quàng khăn đỏ*, phần kết thúc theo cách này có thể là:

Cô bé quàng khăn đỏ nhìn bà và nghĩ: Không rong chơi, nhất định mình sẽ không rong chơi nữa!

Cách 4

Lặp lại một khoảnh khắc quan trọng trong câu chuyện hoặc lặp lại những gì đã giới thiệu ở phần mở đầu

Ví dụ: Với câu chuyện bắt đầu bằng chi tiết cái bánh để kể về việc chú mèo đã có hành trình bí ẩn nhằm tìm ra câu thần chú của phù thủy phép thuật, kết thúc có thể là:

Chú mèo nhìn vào chiếc bánh. Chiếc bánh vẫn còn nguyên đó nhưng mèo ta biết, giờ đây, nó hoàn toàn có thể nghe được chiếc bánh nói gì.

Thực hành

Bài 1. Hãy cho biết mỗi phần kết thúc của câu chuyện *Ba chú lợn con* (tên gọi khác là *Ba chú lợn con xây nhà*) sau đây thuộc cách kết thúc nào.

- » **Kết thúc 1:** Sau khi cùng hai anh chung sức trói chặt sói xám và trả sói về rừng, lợn út quay lại ngôi nhà mà nó đã cần mẫn xây dựng suốt mấy tháng trời. Nó ngược nhìn căn nhà gạch đỏ đang ánh lên dưới nắng sớm, lòng trào lên niềm hạnh phúc ấm áp.
- » **Kết thúc 2:** Sói xám trở về rừng, nó rất ân hận về hành động quậy phá của mình. Một ngày nọ, sói xách một lẵng quả rừng tìm đến căn nhà của ba anh em lợn út để chuộc lỗi. Các chú lợn đón tiếp sói rất thân tình. Sói giúp anh em lợn sửa lại cái ống khói mà nó húc đổ hôm nào. Từ đó, sói xám trở thành bạn tốt của ba anh em nhà lợn. Chúng sống bên nhau trong tình thân ái...
- » **Kết thúc 3:** Từ ngày được thả về rừng, mỗi lần nhìn về phía căn nhà của anh em nhà lợn do lợn út bé bỏng xây nên, lòng sói xám lại không khỏi ăn năn. Nó thầm nhủ: Ai dám bảo “đốt như lợn”, may mà chúng nó không quẳng mình vào lò nướng. Mình thật chẳng ra gì, từ nay xin chừa!
- » **Kết thúc 4:** Sau khi cho các con ra ngoài để xây nhà sống tự lập, lợn mẹ không thôi băn khoăn về quyết định của mình. Vì vậy, sau khi nhận được tin ba anh em lợn không chỉ chung sức trừng trị được sói xám hung ác mà còn yên ổn sống bên nhau, lợn mẹ mừng khôn xiết. Nó nói với các con: “Vậy là mẹ yên tâm với quyết định của mình rồi. Các con thực sự đã trưởng thành...”

Bài 2. Chọn một câu chuyện mà em đã đọc (hoặc đã nghe/ xem) và viết kết thúc khác cho câu chuyện theo một (hai, ba hoặc cả bốn) cách kết thúc đã nêu trong phần Gợi ý.

